

Jiho česká univerzita v českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

Porozumění textu u žáků na 1. stupni základní školy

Diplomová práce

Understanding of reading text by pupils on the first grade at the primary school

Diploma dissertation

Autor diplomové práce: Lenka Volfová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Michaela Křiváncová, Ph. D.

Datum odevzdání diplomové práce: 25. 4. 2012

Prohlášení

Prohláuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohláuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky kolitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 25. 4. 2012

í í í í í í í í í .

Podpis

Podkování

Velmi děkuji své vedoucí diplomové práce, Mgr. Michaelě Křivancové, Ph.D., za její odborné rady, které mi poskytla při jejím vypracování.

Velké díky patří také editeli, učitelům a flákačům základní školy v Ledenicích, kteří mi poskytli potřebný materiál ke zpracování výzkumu.

Anotace

Diplomovou práci jsem nazvala Porozumění textu na 1. stupni ZŠ. V této práci se věnuji především problematice čtenářské gramotnosti. Dané téma je v posledních letech velmi diskutované, rozhodla jsem se proto udělat výzkum, který se této problematice dotýká.

Výzkum jsem provedla na 1. stupni základní školy v Ledenicích. Testováno bylo padesát žáků z pěti ročníků. O úrovni čtenářské gramotnosti žáků nás informovali testy, které žáci vyplnili po přečtení textu.

Cílem bylo zjistit, jaká je čtenářská gramotnost žáků na 1. stupni ZŠ. Východiskem byly hypotézy, které se z větší části potvrdily.

Annotation

This diploma thesis was called Understanding of reading text on the first level of basic schools. My thesis is focused on reader's literacy issue, because recently this topic is often discussed. I decided to make a research that is concerned to this problem.

The research was carried out on the first level of the basic school in Ledenice. Fifty pupils from five classes were tested. These pupils filled special tests after reading a given text.

The goal of carried research was to find out the level of reader's literacy. At the beginning of my research some hypothesis were set. These hypothesis could be largely confirmed after the research.

Obsah

Úvod	7
I. Teoretická část	
1. Pojem gramotnost.....	8
1.1 Vymezení pojmu tená ská gramotnost	11
1.2 Rozvíjení tená ské gramotnosti.....	13
2. Mezinárodní –et ení tená ské gramotnosti.....	17
2.1 PISA	17
2.2 PIRLS	19
3. tení	22
3.1 tení s porozum ním.....	24
4. etba.....	26
II. Experimentální část	
5. Formulace hypotéz.....	30
6. P edm t a metoda výzkumu.....	31
6.1 Postupy p í výzkumu v 1. ro níku	33
6.2 Postupy p í výzkumu ve 2. ro níku	34
6.3 Postupy p í výzkumu ve 3. ro níku	35
6.4 Postupy p í výzkumu ve 4. ro níku	36
6.5 Postupy p í výzkumu v 5. ro níku	37
7. Texty a otázky zvolené pro jednotlivé t ídy	39
7.1 Testové úlohy 1. ro ník.....	39
7.2 Testové úlohy 2. ro ník.....	40
7.3 Testové úlohy 3. ro ník.....	42
7.4 Testové úlohy 4. ro ník.....	43
7.5 Testové úlohy 5. ro ník.....	45

8. Zpracování otázek a odpovědí v jednotlivých ročnících	47
8.1 Vyhodnocení výsledků 1. ročníku	47
8.2 Zpracování výsledků formou tabulek	49
8.3 Vyhodnocení výsledků 2. ročníku	53
8.4 Vyhodnocení výsledků 3. ročníku	58
8.5 Vyhodnocení výsledků 4. ročníku	63
8.6 Vyhodnocení výsledků 5. ročníku	69
Závěr	75
Použitá literatura	77
Seznam příloh	80

Úvod

Cílem mé práce je zjistit úroveň čtenářské gramotnosti dětí na prvním stupni ZŠ. Pro výzkum jsem zvolila město v místě svého bydliště, kterou jsem sama jako učitelka navštívila. Město se nachází v obci Ledenice, Náměstí, s. p. 88. Úkolem diplomové práce bylo vybrat jednotlivé souvislé texty a k nim vytvořit otázky. Výběr textů byl ovlivněn věkem, čtenářskými zkušenostmi a čtenářskými dovednostmi žáků. Inspirovala jsem se výzkumy PIRLS a PISA, které čtenářskou gramotnost testují dvěma způsoby – testy nebo dotazníky. Pro kvalitativní způsob jsem zvolila testovou metodu.

Výzkum jsem prováděla v hodinách čtení, i přesto, že dosažení jisté úrovně čtenářské gramotnosti se týká i jiných podmínek nejen pouze českého jazyka a literární výchovy.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část experimentální. Teoretická část obsahuje poznatky obsažené v odborných knihách. Publikace, z nichž jsou poznatky vzebrané, popisují čtenářskou gramotnost žáků, její rozvíjení, metody, apod. Neopomenula jsem ani publikace, které se zabývají výzkumem čtenářské gramotnosti, jde zejména o již výše zmíněné výzkumy PIRLS a PISA.

Část experimentální neboli praktická je zaměřena na vlastní výzkum čtenářské gramotnosti žáků na 1. stupni základní školy. V praktické části je uvedeno několik hypotéz, které jsem se snažila ověřit na základě provedeného výzkumu. Výsledky jsou zaneseny do tabulek.

Konečné výsledky a hypotézy mohou přispět u žáků k pochopení problému čtenářské gramotnosti.

I. Teoretická část

1. Pojem gramotnost

Gramotnost (šliteracyõ) je téma, o kterém se lidé domnívají, že ho znají a vědí, co je jeho obsahem. Gramotnost ovlivňuje úroveň vzdělání jedince. Je to kulturní fenomén, který se proměňuje a vyvíjí společně se společností. V původním slova smyslu znamenal termín gramotnost schopnost číst a psát. S postupem času odborníci tyto pojmy rozšířili i na schopnost jedince počítat. Z toho vyplývá, že gramotný člověk je ten, kdo je schopen číst, psát a počítat. (Wildová, 2005: 9)

70. léta 20. století měla gramotnost jako hlavní problém nejen u vládních úřadů, ale i v souvislosti s dospělou populací. Odborníci v Kanadě, USA, Austrálii i Velké Británii upozorovali, že psaná řeč není na takové úrovni, na jaké by měla být. Zjistilo se tak bylo z různých dotazníků, dokumentů a formulářů, které by dospělí měli být schopni sami vyplnit. Jednalo se i o návody k použití nějakého výrobku, schopnost číst v jízdních řádech apod. Většina lidí dokázala číst a psát. Hlavním problémem však bylo poradit si s běžnými psanými texty, se kterými se v životě setkává každý jedinec. Jde o funkční negramotnost. Na základě tohoto pojmu můžeme vyjádřit i její opak, a to funkční gramotnost. Uvedený termín znamená schopnost člověka účinně pro svou potřebu jakýkoliv písemný materiál. (Svobodová, 2008: 11-12).

Výzkumníci a odborníci, kteří se zabývají funkční gramotností, označují tento jev různými definicemi. Rabuřicová (2002: 19) shrnula různé vymezení funkční gramotnosti do deseti bodů:

1. *Šfunkční gramotnost je přizpůsobena kulturnímu kontextu, v němž se uplatňuje, a tomuto kontextu odpovídá obsah a náročnost gramotnostních dovedností.*
2. *Šfunkční gramotnost implikuje, že existuje rozdíl mezi individuální gramotností a funkční gramotností v tom, že individuální gramotnost nemusí být dostatečná pro fungování jedince ve společnosti.*
3. *Šfunkční gramotnost předpokládá dovednosti, jež jsou náročné nejen na zvládnutí základních techník čtení a psaní.*
4. *Šfunkční gramotnost bývá chápána obecně jako schopnost komunikovat.*

5. *š Funk ní gramotnost není v fládném p ípad dichotomický jev, ale kontinuum.õ*
6. *š Funk ní gramotnost musí být také jako kontinuum m ěna a interpretována.õ*
7. *š Funk ní gramotnost m flé být m ěna p ímo, nemusí se odhadovat na základ jiných indikátor (nap . po tu let -kolní docházky).õ*
8. *š Funk ní gramotnost není totořná se š -kolní gramotnostíõ, což znamená, flé dobré zvládnutí -kolního vzd lání nemusí nutn znamenat úsp -né e-ení úkol kařlrodenního řivota, p i nichřl je funk ní gramotnost pot ebná.õ*
9. *š Funk ní gramotností se myslí výlu n gramotnost dosp lých, obvykle v populaci star-í 15 let.õ*
10. *š Funk ní gramotnost je obvykle dávana do souvislosti s vysp lými zem ěmi.õ*

Spole nost by m la být gramotná z d vodu ekonomických, politických a sociálních. Za sociální a politické d vodu Rabu-icová (2002: 145) považuje:

- men-í ú ast na volbách
- vy-í kriminalitu
- v t-í závislost na sociálních dávkách
- celkovou ob anskou pasivitu

V eské republice se poprvé setkáváme s pojmem gramotnost v roce 1995, jenřl byl prohlá-en Mezinárodním rokem gramotnosti. V tomto roce byl u nás proveden první výzkum zam ěn na fláky v základních i st edních -kolách. V základních -kolách výzkum prov oval fláky ve v ku deseti a patnácti let. Cílem Mezinárodního roku gramotnosti je srovnávat dovednosti a v domosti flák v ur itých oblastech vzd lávání. Zejména z matematiky, ostatních p írodov dných p edm t , ob anské výchovy a tená ské gramotnosti. Od uvedeného roku se eská republika začala zapojovat do dal-ích aktivit tohoto druhu. P esn ji -lo o mezinárodní výzkumy PISA a PIRLS.

Prvním základovým bodem byl pro řiřl vý-e zmi ované výzkumy rok 1991, kdy se eská republika stala ělenem Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledk vzd lávání (IEA). Do doby, kdy prob ěhl první výzkum, tj. rok 1995, nem la eská republika a specialisté, zabývající se tená skou gramotností, fládné zmínky o tom, jaké v domosti

a dovednosti mají na-i fláci v porovnání s fláky v jiných zemích. (Straková a kol., 2002:
6)

1.1 Vymezení pojmu **tená ská gramotnost**

tená ská gramotnost je jednou z etap funkční gramotnosti. Její definici ovlivují změny ve společnosti a kultuře, díky nimž se v průběhu času neustále mění.

Š tená ská gramotnost (angl. reading literacy, je komplex znalostí a dovedností jedince, které mu umožní učit se zacházet s písemnými texty běžně se vyskytujícími v životní praxi (např. jízdni řád, návod k zacházení s automatickou pračkou, úvodník v novinách aj.) Jde o dovednosti nejen tená ské, tj. umět texty přečíst a rozumět jim, ale také dovednosti vyhledávat a zpracovávat informace obsažené v textu, reprodukovat obsah textu aj. (Prucha, Walterová, Mareš, 1998: 40)

Výzkum PIRLS definuje tená skou gramotnost jako: *š schopnost porozumět formám psaného jazyka, které vyžaduje společnost a/nebo oceňují jednotlivci, a tyto formy používat. Mladí tená ské i mohou odvozovat význam z široké škály textů, aby se učili, aby se zapojili do společenských tená ských veškerých i v každodenním životě, také pro zábavu.* (Potuřníková, 2010: 11)

Jiným způsobem definuje tená skou gramotnost i výzkum PISA 2009: *š tená ská gramotnost je schopnost porozumět psanému textu, zabývat se jím, přemýšlet o něm a používat ho k dosažení vlastních cílů, k rozvoji vlastních v domostí a potenciálu a k aktivní účasti ve společnosti.* (Paleková, Tománek, Basl, 2010: 12)

Podle Wildové (2005: 12) nejde pouze o to, aby člověk porozuměl textům, s kterými je seznámen ve škole. Cílem tená ské gramotnosti je porozumět textům i mimo školní lavice. Jedná se například o text odborný, kde porozumění tomuto druhu textu bude hrát velkou roli v profesním životě jedince. Mimo text odborný se nejčastěji setkáváme s ostatními veřejnými sděleními, jako jsou například noviny, letáky a internet, sdělující nám informace potřebné k našemu životu. Abychom mohli na tato veřejná sdělení reagovat, je důležité mít tená skou gramotnost na takové úrovni, kterou naše společnost vyžaduje.

Ufň na základní škole by měli učitelé směřovat k tomu, aby děti rozuměly jak textům souvislým, tak nesouvislým (tabulky, grafy, schéma, í). Hlavním problémem je, že škola a učitelé předkládají člověku pouze texty souvislé a nesouvislé a často opomínají. Rodina očekává, že škola připraví člověka na to, aby mohl vést kvalitní život. Z tohoto

d vodou by se uitelé mohli více přizpůsobit každodennímu flivotu jedince. (Svobodová, 2008: 10613)

Dle metodického portálu RVP je zřejmé, že žáci s nízkou úrovní čtenářské gramotnosti mají později velké problémy s uplatněním na trhu práce, s čímž jsou spojeny i problémy se začleněním do společnosti.

Abychom mohli dosáhnout určité čtenářské gramotnosti, neobejdeme se bez jednoho nejdůležitějšího prostředku – čtení. (Metodický portál www.rvp.cz, 2008: 67)

1.2 Rozvíjení tená ské gramotnosti

Wildová (2005: 24) ve své knize uvádí, že po áte ní rozvíjení tení je ásto spojováno s prvním rokem flivota dít te, kdy za íná vnímat a prohlílet si obrázkové knihy. Jde o tzv. pregramotnost. D leflitým aspektem pro rozvoj tená ské gramotnosti je význam p ed-kolního období.

P ed-kolní období m flime charakterizovat jako období dít te ve v ku od 3 do 6 afl 7 let. V ufl-ím slova smyslu jde o období, kdy dít nav-t vuje mate skou -kolu. Není to v-ak podmínkou, mate skou -kolu nemusí nav-t vovat v-echny d ti v daném v ku. Základem pro výchovu je stále rodina. Mate ská -kola staví na základech, které má dít z domova, a pomáhá je dál rozvíjet. (Langmeier, Krej í ová, 1988: 85).

Cílem kafldeho pedagoga by m lo být zvý-ení úrovn tená ské gramotnosti. Prvním krokem pro rozvoj tená ské gramotnosti i volnosti v metodách a zp sobech, jak tená ské gramotnosti dosáhnout, byl rámcový vzd lávací program (RVP). Metody pedagog bývají mnohdy ov-em zastaralé. U ítelé a jejich výuka se na 1. stupni soust e uje hlavn na hlasité tení, které vyu ující dopl uje vysv tlováním neznámých slov. Sou ásné mezinárodní výzkumy vyfladují dosáhnutí ur ítého cíle jinými metodami a zp soby vyu ování.

Mezi metody zmi ované v RVP pat í nap íklad:

Évýuka mezip edm tových dovedností

Éprojektové vyu ování

Énarativní metoda

Épráce s internetem

Výuka mezip edm tových dovedností spojuje a propojuje poznatky, v domosti a dovednosti, které flák získá v jiných p edm tech, v r zných oblastech. tená ské dovednosti fláka sleduje vyu ující i v jiných p edm tech a v r zných -kolních i mimo-kolních akcích, jako je náv-t va knihoven, besedy s knihovníky, besedy s autory apod.

Projektová metoda se odráflí na aktivit a zku-enostech flák . S metodou mezip edm tových dovedností se shoduje v propojování poznatk , v domostí

a dovedností flák. Při této metodě stojí učitel v pozadí a pro fláky je pouze zadavatelem a průvodcem. Snaží se navodit fláky otázkami k hlubšímu přemýšlení o daném problému. Jako projekt může vyučující zvolit četbu a zpracování obtížného literárního díla.

Narativní metoda je založena na vyprávění příběhu, který si děti samy vymyslí a vytvoří. Svou myšlenku musí poté ostatním sdílet pomocí řeči, písma nebo obrázku. Tato metoda se velmi rozšířila ve finských školách. Oblíbenou aktivitou při hodinách je, že si jeden flák vymyslí a vypráví příběh a vyučující ho zapíše. Další flák pak příběh přeloží do anglického jazyka a flák, který příběh vytvořil, jej doplní vlastní ilustrací. Metoda vyžaduje, aby si každý flák předem promyslel, co bude obsahem příběhu, a podle toho si zvolí vhodné jazykové prostředky a podstatné momenty sdělí obrázkem. Tímto způsobem děti rozvíjí své schopnosti pro práci s textem. Věchny příběhy se poté vystaví a vyvěsí ve třídách i v prostorách školy. Děti se k příběhům velmi rády vrací a zvyšují tak svůj zájem o četbu.

Mezi další moderní metody patří i **práce s internetem**. Internet je zdroj, který poskytuje texty různých druhů. Hlavní činností v rámci této je vyhledávat informace, které zadá vyučující, a umět se orientovat v nesouvislých textech. Práce s internetem navíc děti velmi baví. (metodický portál www.rvp.cz, 2008: 70673)

eská školní inspekce (dále jen ¹⁷) ve své práci tená šká gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého fláka (2010: 14) popisuje, jak rozvíjet flák v zájem o četbu a zároveň i tená škou gramotnost. Nejdříve je fláka k četbě motivovat. flák si při četbě může zvolit vlastní knihu, kterou chce číst, zajímá se o četbu druhých, o knize s ostatními fláky debatuje, roze tenou knihu si bere domů a po dočtení dává zápis do tená škého deníku. Podstatné je, aby se flák na tenou knihu soustředil a dokázal vyhledávat informace z textu, nejdříve se spolufláky a poté sám. tená musí mít schopnost odlišit podstatné od nepodstatného a při dalším čtení se vracet myšlenkami k předchozímu textu a ucelovat si, co se dozvěděl. Tím si ověřuje vyšší úroveň porozumění textu. Při čtení nesmí zapomenout na ujasnění si obsahu teného. K pasážím, kterým nerozumí, se vrací, význam neznámého slova si ujasňuje odvozením z kontextu a poté u vyučujícího.

Hausenblas a Kořálová uvádí v publikaci ¹⁸ další metody rozvíjející tená škou gramotnost:

É tení s otázkami

É tení s p edvídáním

Édebata s autorem

É tení s tabulkou p edpov dí

Éskládankové tení

Époslední slovo pat í m

ÉI.N.S.E.R.T.

tení s otázkami je metoda, p i které fláci spolupracují ve dvojicích. Po p e tení textu si navzájem pokládají otázky, které je nasm rují k pochopení obsahu, cofl se následn projevuje p i samotném tení.

tení s p edvídáním je velmi oblíbenou metodou u flák . Prolínají se zde fáze p ed tením, p i tení a po tení. Nevl za nou fláci íst text, p edvídají a hádají, o em bude. Své odhady flák probere se svým spoluflákem ve dvojici, ve skupin nebo s celou t ídou. Poté nastupuje fáze samotného tení. Po tení vznikne debata, jak flákovy p edpov dí dopadly, zda byly správné nebo se s p edpov dí neshodovaly.

Debata s autorem ó metodu m fleme vyuffít p i tení i po tení. fláci se snaflí vyvodit, co chce autor v napsaném textu sd lit a u í se vnímat rozdíl mezi slovy a situacemi. tená má ur ítou p edstavu, z celkové výstavby textu v-ak m flé vyplývat n co jiného.

tení s tabulkou je obdobnou metodou jako tení s p edvídáním. Stejn tak se m flé vyuffívát p ed tením, p i tení i po tení. flák p i této metod navíc dopl uje tabulku, která zp es uje porozum ní obsahu. Tabulku fláci vypl ují ve dvojicích.

P i **skládankovém tení** je text rozd len to t í ástí. T ída pracuje ve skupinkách. Každá skupina flák má k dispozici jinou ást textu. Úkolem je zvolit si jednu ást textu, p e íst si ji, zamyslet se nad obsahem a formou a odhadnout, co dané ásti p edcházelo a co bude následovat.

Poslední slovo pat í mn je metoda, p i které si kaflký flák po p e tení textu zvolí slovo, kterému nerozumí. K vybranému slovu napí-e krátký komentá , z jakého d vodu

si slovo vybral. Poté si hráči se svými napsanými slovy sednou do kroužku, jeden tená p e te svá slova a ostatní odhadují, pro si hráč daná slova zvolil.

I.N.S.E.R.T. ó metoda doporu ená pro nau né texty. hráči po p e tení textu hledají informace, které jsou podstatné a nepodstatné, pravdivé i pochybné nebo známé a nové. Každý sv j výb r informací p e te t íd . Vzniká debata, p i nífl m fle mít v t-ina na zvolené informace jiný názor. (<http://www.csicr.cz>, 2010: 18-21)

2. Mezinárodní četná ské gramotnosti

2.1 PISA

PISA, zkratkové slovo pro Programme for International Student Assessment, je jedním z nejznámějších mezinárodních výzkumů. Jeho cílem je zjistit a srovnat v domosti a dovednosti žáků z různých zemí v oblasti četny, matematiky a přírodních věd. (Paleková, Tománek, Basl, 2010: 5)

Úkolem PISA bylo odlišení od tradičních mezinárodních výzkumů IEA. Pedagogičtí odborníci v zemích OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) se shodují, že žákům jsou předávány nepotřebné v domosti nezáživným způsobem. Účelem by se měly soustředit především na poznatky, kterými vybaví žáka do budoucího života, a které žák uplatní na pracovním trhu i v osobním životě. Z tohoto důvodu je nejdůležitějším bodem výzkumu orientace na takové v domosti a dovednosti žáka, jež jsou pro jedince v dnešní moderní společnosti nepostradatelné. (Straková a kol. 2002: 5)

Prvního výzkumu, provedeného v roce 2000, se zúčastnilo 32 zemí, v nichž bylo testováno přes 250 000 žáků a studentů. Českou republiku zastupovalo 10 000 žáků z 250 škol. *Šzkoumání gramotnosti ve všech těchto oblastech o četná ské, matematické a přírodovědecké se zaměřuje na tři základní aspekty: dovednosti (někdy také označované jako činnosti, respektive postupy), obsah (tradiční prvky školních osnov, respektive v domosti), situace (kontext, do kterého je úloha zasazena).* (Kramplová a kol., 2002: 7)

V oblasti četná ské gramotnosti je vymezeno pět **postupů (dovedností)**:

- vlastní porozumění textu
- vyhledávání informací v textu
- zpracování informací
- porovnávání informací z textu s informacemi získanými z jiných zdrojů
- celkové hodnocení textu o stavby, jazyka, řádku

Obsah v oblasti čtenářské gramotnosti zahrnuje různé typy textů rozdělené na souvislé a nesouvislé.

- do souvislých textů náleží vyprávění, popis, polemické texty a pokyny
- do nesouvislých textů se řadí formuláře, reklamy, grafy, tabulky, obrázky, mapy

Posledním aspektem čtenářské gramotnosti je **situace**. Texty jsou rozděleny do čtyř částí.

- osobní (dopisy, listy)
- veřejné (oficiální spisy, oznámení)
- pracovní
- vzdělávací

(Straková a kol. 2002: 10611)

Čtveřiči byli testováni dvěma metodami – testy a dotazníky. Na vyplnění testu jim bylo přiděleno dvě hodiny. Testy byly zaměřeny na úlohy s výběrem i s tvorbou odpovědi. Do dotazníku čtveřiči vyplnili informace o sobě, o svém životě a rodině, o svých zájmech a využívaných metodách, které u učitelé využívají.

V prvním výzkumu byla hlavní testovanou oblastí čtenářská gramotnost, stejně tak jako ve třetím a zatím posledním výzkumu z roku 2009.

2.2 PIRLS

Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání (IEA) provádí výzkum PIRLS, soustřeďující se na čtenářské dovednosti žáků čtvrtých ročníků. PIRLS navazuje na výzkum čtenářské gramotnosti IEA z roku 1991. První výzkum byl proveden roku 2001 a zúčastnilo se ho 35 zemí. (Kramplová, Potušíňková, 2005: 9)

Domnívat se, že čtenáři by měli dokonale ovládat všechny kvality čtení a zabývat se soustředěně více na obsah čteného. I přesto jsou země, kde si čtenáři čtvrté třídy začínají teprve čtení osvojovat. Autoři dané publikace bohužel neuvádějí příklady zemí, v nichž žáci získávají čtenářské dovednosti později. Právě tímto zemím je určen jednodušší test čtenářské gramotnosti, tzv. prePIRLS. Aby bylo možné měřit čtenářské dovednosti a podmínky, ve kterých se učí čtenáři, provádí se výzkum vždy po pěti letech. V nejmenovaných zemích získávají žáci čtenářské dovednosti, které jsou nezbytné pro výzkum, ať v pátých a šestých třídách, což přináší řadu informací o kvalitách čtení žáků. Kdyby byl výzkum proveden u těchto žáků ve třetí čtvrté, výsledek by kromě toho, že testy byly obtížné, nepřinesl žádné jiné přínosné informace. (Potušíňková 2010: 9610)

Mezi základní aspekty čtenářské gramotnosti bývají zájem o porozumění, účel čtení a čtenářské chování a postoje. Žák text vyhledává se zájmem, dozví se informace potřebné pro jeho seberealizaci. Hovoří se o dvou zájmech:

- čtení pro radost, z vlastního zájmu
- čtení, jímž žák získává a používá informace jako nástroj vzdělávání

Postupy porozumění označuje PIRLS jako činnosti, pomocí kterých čtenáři porozumí textu. Postup je mnoho, výzkum se zaměřuje na čtyři základní:

Évyhledávání informací

Évyvozování závěrů

Éinterpretace

Éposuzování textu

Nemén důležitě, než je porozumění textu, jsou i postoje a chování vedoucí ke čtení.

Ve **vyhledávání informací** je podstatné, aby flák na-el v textu informace související s otázkou, která je poloena. P i tomto postupu jsou poufívány následující metody:

- hledání informací
- hledání my-lenek
- vyhledávání slov a slovních spojení
- posuzování prost edí, v n mfl se odehrává d j p íb hu

Pro pochopení obsahu textu je nutná tená ova p edstavivost. tená vyuffívá informací z textu a na jejich základ si domý-lí dal-í, v textu neuvedené, informace. Tento postup se nazývá **vyvozování záv r**. P íklady inností v tomto postupu jsou:

- pochopení souvislostí mezi dv ma událostmi
- odvození hlavní my-lenky na základ daných tvrzení a informací
- vyty ení osoby nebo v ci zastoupené v textu zájmenem
- ur ení vztahu mezi dv ma postavami
- vyhledání zobecn ných vyjád ení

Interpretace je postupem, p i kterém tená propojuje své dovednosti, a to íst s porozum ním s vlastními zku-enostmi. Pro lep-í pochopení motiv a jednání postav erpá tená ze svých vlastních zku-eností. innosti jsou následující:

- rozpoznání hlavního tématu textu
- uváfení jiného chování postav v daných situacích
- konfrontování informací z textu
- od vodn ní nálady a atmosféry p íb hu
- vyuffítí informací z textu v b flném flivot

Na základ interpretace je založen postup **posuzování textu**. P i tomto postupu tená hodnotí stavbu textu, jazykové prost edky, apod. Informace, které autor pouffil, m fle srovnávat se svými zku-enostmi í s informacemi erpaných z jiných zdroj. P íklady inností jsou:

- hodnocení v rohodnosti popisovaných událostí
- charakterizování prostředí, kterými autor vytvořil neočekávaný konec příběhu
- posouzení úplnosti nebo srozumitelnosti informací uvedených v textu
- zjištění autorova názoru na hlavní téma

Výzkum PIRLS zkoumá i okolnosti, které ovlivňují čtenářskou gramotnost. Okolnosti jsou spojeny s:

- vzdělávacím systémem
- ekonomickým a sociálním zázemím rodiny
- činnostmi, kterými rozvíjíme čtenářskou gramotnost
- postoji rodičů k čtení
- sídlem a organizací školy
- materiálními podmínkami školy
- spoluprací s rodiči
- postoji učitelů
- atmosférou třídy
- výukovými materiály a metodami

(Potuřníková, 2010: 22636)

3. tení

tení je jednou z nejdůležitějších dovedností v životě jedince. Neuplatňuje se pouze ve školních podmínkách, ale především v mimoškolním životě. *šDovednost číst znamená chápat tiše nou a psanou řeč. Předpokládá znalost grafických znak slov (písmen pro jednotlivé hlásky), dovednost přečíst je pohotovost ve mluvenou, vytvořit si adekvátní představy o obsahu teného, přemýšlet o něm a zaujmout k němu osobní postoj.* (Toman, 1991: 10)

Trávníček (2008: 18) tení definuje jako aktivitu zaměřenou na knihy. Je jisté, že ten kdo umí číst, přečte knihy a na jakým způsobem sobem si je obstarává, a kde si je kupuje, závisí na něm. Hlavním aspektem při vytváření tení je využití. Učitel je ten, kdo v žákovi celý proces tení upevňuje a dále ho rozvíjí určitým směrem, za určitým cílem.

K lepšímu pochopení textu vedou dokonale osvojené čtecí techniky, jako je správnost, plynulost a výraznost. Pokud si žák osvojí tyto znaky tení, nic mu nebrání, aby se pak více soustředil na obsah a smysl teného textu. Mluvíme-li o kvalitách tení, nesmíme opomenout ani druhy tení, kterými si žáci osvojují ústní texty.

V první a druhé třídě žák vyvíjí tení hlasité, které vzniká artikulací hlásek za pomoci hlasivek a pohybů mluvidel. Tyto pohyby musejí být zřetelné. Žáci vnímají text na základě pohybu rtů a zvukového podnětu. Tento druh tení je prostředkem osvojení si tení správného a plynulého a umožní učiteli, jak samotnému žákovi, tak i učitelce, kontrolovat úroveň čtení. Hlasité tení má dvě formy projevu, a to tení společné a sborové. Tení společné je individuální. Jeden žák přečte text nahlas a ostatní žáci text sledují a kontrolují. Tato forma tení slouží k prvnímu seznámení se s textem a především funguje jako tení cvičné, při kterém si učitel může učit žáky o technice tení. Při sborovém projevu tvoří žáci ve třídě dohromady nebo jen určité skupiny. Největší problém spočívá v tom, že každé dítě má jiné tempo tení a sborový hlasitý projev vedou spíše k tení, kterých je přehled. Dále mínusem je i slyšení tení k nedbalé artikulaci, výslovnosti a celkově k nepozornému tení. Jednou z variant sborového tení je tení nepřesné, které je spojeno se tením nových, náročných textů. V nižších třídách je používáno především k nácviku tení složitějších, neznámých a nesrozumitelných slov. Pokud žák pouze pohybuje mluvidly a nevyvíjí hlasivky, jde o tení nepřesné. Toto tení se toleruje do druhé třídy, na konci druhé třídy je nepřípustné a označuje nezvládnutí techniky tení.

Postupně od tónu hlasitého přecházejí žáci ke tónu tichému, kdy text sledují pouze zrakově bez užití artikulačních pohybů mluvidel. Tento druh neslouží k diagnostice tónu správného, plynulého a výrazného, nýbrž k ověření si rychlosti tónu a porozumění textu. Jelikož má každé dítě své individuální tempo, je tichý tón přijatelnější z tohoto důvodu, než žák se nezdráhá s vyslovováním tónu a tón je tak rychlejší. Tichý tón dovoluje žákovi vrátit se v textu na méně srozumitelná nebo zajímavá místa. Od této chvíle se žáci prostřednictvím tichého tónu seznamují s delšími úseky ukázkami. Tohoto tónu je užíváno při samostatné práci dětí. (Toman, 2007: 45-46)

Gejgurová (2011: 14) ve své publikaci rozlišuje tón podle záměru a cíle, se kterými žák postupuje k textu. Formy tónu jsou:

Órientační tón – vyvíjí se při prvním seznámení s textem

Óvýborové tón – hledání informací v textu

Ókritické tón – uplatňuje se u hodnocení obsahu a vytvoření vlastního názoru

Ótvorivé tón – tón umleckého textu, podněcuje vlastní autorskou tvorbu

Ókorekturní tón – odstranění nedostatků v textu (pravopis, gramatika, stylistika)

Óadaptivní tón – žák si sám zvolí tón, který mu podle textu vyhovuje

3.1 Tení s porozumím

tení s porozumím je často označováno jako tení uvdomlé. Chceme-li, aby žák porozuměl textu, musíme dbát na techniku tení, ve které hraje hlavní roli výraznost, správnost a plynulost. Porozumění textu a techniky tení se navzájem propojují. Práv na správnost, která také spolu s jinými spadá do základních znak tení, navazuje tení uvdomlé. Pro dítě je proces porozumění textu velmi složitý. *„Dovednost číst s porozumím závisí na zvládnutí tecí techniky, na celkové intelektové, jazykové a kulturní úrovni tená e, jeho flivotních a tená ských zku-enostech a v domostech, na bohatství jeho slovní zásoby i na obsahové a formální p im enosti textu.“* (Toman, 2007: 36)

Toman (2007: 36-37) ve své publikaci uvádí hlavní příčiny neuvdomlého tení. Především jde o žákovu koncentraci na tení správné a plynulé. Tato zpráva nesouvisí s obsah teného. Uvdomlé tení je omezeno v kem, psychikou, osobními i tená skými zku-enostmi a slovní zásobou žák .

tení s porozumím si žáci osvojují pomocí otázek a odpovědí, hledáním hlavní myšlenky, doplňování slov, v t, souvislosti nebo ver- do textu. Aplikování různých literárn -estetických dovedností (p ed ítání, p ednes, vyprávění, reprodukce, dramatizace) vyžaduje u žáků určitou míru porozumění.

Kalhouš a Obst ve své publikaci (2003: 125) uvádí materiální didaktické prostředky, které jsou využívány při výuce. Jedna z kapitol je věnována využití televize při vyučování. Ve výuce jsou čím dál častěji voleny videopady místo výkladu a práce s učebnicí. Podle autorů bere televize dětem čas, který by mohly využít učebnice. Stává se tak nepřítelem tení s porozumím. Místo toho, aby si děti při práci s učebnicí zdokonalovaly své nedostatky ve tení a v porozumění obsahu, sledují videopady.

Číst s porozumím a činnosti spojené s ním vyžadují podle žákovi i očekávané výstupy, které stanovuje Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV). Výstupy jsou rozděleny do dvou období:

1. období 1. - 3. ročník, výstupy na konci 3. ročníku jsou pouze orientační. V domosti a dovednosti spadající do tohoto období Toman (2007: 22) definuje takto:

šíst a přednášet z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřeně v tisku,

vyjadřovat pocity z přečteného nebo vyslechnutého textu,

rozlišovat vyjadřování v próze a ve verších a diferencovat pohádku od ostatních vyprávění,

pracovat tvořivě s literárním textem podle pokynu učitele a podle svých schopností.

2. období 4. a 5. ročník, výstupy na konci 5. ročníku jsou závazné. Očekávané výstupy vymezují následující v domosti a dovednosti (kompetence):

š vyjadřovat dojmy z četby a zaznamenávat je,

volně reprodukovat text podle svých schopností,

tvořit vlastní literární text na dané téma,

rozlišovat různé typy uměleckých a neuměleckých textů, při jednoduchém rozboru textů používat elementární literární pojmy. (Toman, 2007: 22)

4. etba

Lederbuchová (2004: 7-8) ve své knize uvádí, že prostřednictvím etby se flák seznamuje s literárními díly, díky nimž emocionálně i esteticky obohacuje svůj život. Etba podněcuje flákovu představivost, fantazii, proflívání a zejména formuje mravní postoje dítěte. Tená se najednou dostává do pozice, kdy proflívá různé situace lidí, s nimiž soucítí, nebo naopak nesouhlasí. Z dítěte se tak stává bytost empatická, bytost, která poznává lépe sama sebe a dokáže si díky etb vytvořit lepší představu o svých životních ideálech. Dítě tená díky tení nepoznává však jen literární díla, ale poznává především mateřský jazyk, který jej provází kulturní historií. flák tak vstupuje do různých kultur, kde odhaluje estetické a mravní normy určité kulturní oblasti.

š etbou rozumíme proces komunikace tená e s textem umlecké literatury, v němž aktivně a tvořivě přijímá informace v textu kódované. (Leberduchová, 2004: 9)

Proces tení se skládá ze dvou aktivit – percepčních a responzních. Pokud hovoříme o aktivitách percepčních, hovoříme o aktivitách přijímání představování a vnímání, jimiž tená dekoduje jazyk textu a utváří si svou konkrétní představu. U aktivit responzních se tená vrací k předchozím představám a vjemům, zpětně je hodnotí a popisuje jim určitý smysl.

Je-li řeč o etb, nesmíme zapomínat na tenáskou kompetenci, kterou Leberduchová vnímá jako celkovou připravenost k etb, promítající tenáské zájmy a potřeby. Tenáskou kompetenci ovlivuje spousta psychických faktorů. Dítě je ovlivněno celkovým emocionálním stavem, temperamentem, intelektem, slovní zásobou, životními zkušenostmi, hodnotami, postoji a schopnostmi utvářet si určitě představu.

Podle autora Chaloupky (1982) je etba individuální. Každý tená si v určitém rozmezí může zvolit knihu dle svého osobního výběru. Etba přináší volnost a vlastní rozhodnost v tom, kdy tená bude číst. Tená i nebrání ani předskakování z jedné strany knihy na druhou, vynechání určité pasáže i přerušování tení apod. Toto vše však ovlivuje vnímání, při kterém si člověk uvědomuje a srovnává rozdíly mezi vněními a vnitřními podněty, které mají vliv na porozumění textu.

Gejgu-ová (2011: 14) vymezila několik funkcí (dále jen fce) umlecké tvorby:

Instrumentální fce o text jako zdroj informací a poznatků použitelných v životě

Epitvrzovací fce o texty, které se shodují s názory čtenáře a upevňují tak jeho postoje

Estetická fce o umlecká podstata textu

Prestížní fce o díky tvorbě konkrétního díla se člověk ztotožňuje s určitou sociální skupinou, k níž náleží a vnímá ji kladně

Relaxační fce o tvorba slouží k odreagování a vyplnění volného času

tvorba uskutečňovaná v mimoškolní době se označuje jako mimoškolní tvorba. Š... *do ní je zahrnuta souvislá tvorba vybraných děl, s kterými se pracuje v hodinách literární výchovy jako s celkem, a individuální tvorba flák realizovaná ve volném čase (mimo výuku).* (Gejgu-ová, 2001: 15)

V každém ročníku by děti měly přečíst alespoň i tituly odlišných fláků od různých autorů. Toman (2007: 101) doporučuje rozdělit tituly takto:

2. ročník

- sbírka lidové i umělé poezie
- autorská zvířecí pohádka
- povídka s dětským hrdinou

3. ročník

- moderní nonsensová poezie
- výběr z klasických pohádek
- próza s přírodní tematikou

4. ročník

- příběhy ze života dítěte
- soubor povídek

- um lecko-nau nou prózu

5. ro ník

- dobrodružná próza

- humoristická próza

- fantasy literatura

Ve své publikaci (2007: 1016102) Toman zmi uje i m ítku, podle kterých je výb r titul stanoven.

1. Zpravidla jde o díla, s jejichž ukázkami se fláci setkávají v ítankách. Krom ítanek m fle jít i o recenze v asopisu Lad ní i popud nakladatelství pro d ti (Klub mladých tená nakladatelství Albatros).
2. Výb r doporu ených knih by m l odpovídat tená skému, literárn -estetickému a výchovn -vzd lávacímu cíli i u ebním osnovám jednotlivých ro ník .
3. Dílo by m lo být voleno podle v ku flák , úrovn ení, tená ských zku-eností a motivace. U itel m fle nechat d ti, aby si samy z doporu ených d l vybraly knihu, kterou cht jí íst
4. Výb r knih je ovlivn n po tem výtisk , které vyu ující musí v as zajistit. Knihy m fleme hledat ve -kolních i domácích knihovnách.

Trávní ek (2007: 62-63) sestavil podle po tu p e tených knih b hem m síc v roce typologii tená vymezenou ufl-í a -ir-í -kálou. Na základ **ufl-í -kály** rozli-ujeme:

Éne tená e (fládná p e tená kniha za rok)

É tená e sporadického (1 ó 6 knih za rok)

É tená e pravidelného (7 ó 12 knih za rok)

É tená e astého (13 a více knih za rok)

Tr-í -kála rozli-uje:

Éne tená e (fládná p e tená kniha za rok)

É tená e sporadického (1 ó 6 knih za rok)

É tená e pravidelného (7 ó 12 knih za rok)

É tená e stálého (13 ó 24 knih za rok)

É tená e silného (25 ó 49 knih za rok)

É tená e vá-nivého (50 a více knih za rok)

V obou škálách je procentuálně nejvíce tená sporadických (39%). Nejmén tená je pravidelných (16%) ó v uhlíkové a vá-nivých (6%) ó v írské škole.

Jaký postoj mají fláci k etb, se mžeme dozvdít z výzkum PIRLS a PISA. Pokud se podíváme na zájem o etbu z pohledu jmenovaných výzkum, zjistíme výsledky, ze kterých e-tí fláci vychází jako tená i, kte í mají k etb pozitivní vztah. V eské republice tou dle mezinárodního výzkumu PISA hlavn fláci tvrtých ro ník. Dti okolo desátého roku v ku tou knihy ast ji nevl patnáctiletí, ti volí spíe asopisy. Výzkum PISA zárove porovnal zájem o etbu mezi dívkami a chlapci. Výsledky potvrdily v t-í zájem o etbu u dívek. Z hlediska výzkumu PIRLS se fláci umístili na opa ném konci fleb í ku, nevl fláci testování výzkumem PISA. PIRLS nevyvrací, fle by d ti v eské republice ne etly rády, ov-em fláci z jiných zemí projevují o etbu mnohem v t-í zájem. Procentuálně rádo te 45% eských flák, 23% nemá naopak ke tení fládný vztah. Podíváme-li se na astost tení, zjistíme, fle z flák, majících ke tení pozitivní vztah, si te 71% d tí jednou týdn. Každý den tráví as s knihou pouze 38% flák. (Kramplová, Potuflníková, 2005: 29631)

II. Experimentální část

5. Formulace hypotéz

Z poznatků o technické gramotnosti, technice a technice je možno vyvodit hypotézy, které se budeme snažit dokázat pomocí výsledků, které pro nás budou z výzkumu smysluplné:

H 1: Předpokládám, že děti často neví, o čem to.

H 2: Předpokládám, že učitelé při hodinách nepodporují techniku s porozuměním.

H 3: Předpokládám, že učitelé nevyužívají při hodinách techniku různé inovativní metody.

H 4: Předpokládám, že žáci, kteří při hodinách techniky pracují dále s textem, jsou na lepší úrovni techniky s porozuměním.

H 5: Předpokládám, že učitelé nezáleží na tom, jaký je žák techniky.

H 6: Předpokládám, že děti nejsou zvyklé psát nadpisy.

6. Pedagogika a metoda výzkumu

Čtenářská gramotnost je čím dál více diskutované téma. Mnoho učitelů chce při hodinách čtení splnit jen svou povinnost ohledně čtení správného, plynulého a výrazného. Zapomínají však, že mezi kvality čtení patří i čtení uvdomělé, které je základovým bodem pro jistou úroveň čtenářské gramotnosti. Nezáleží na tom, jak dítě čte, zda pomalu, nebo rychle. Každý čtenář si může zvolit své vlastní tempo, které mu vyhovuje. Prioritní je, zda dítě textu rozumí. Čtení s porozuměním není důležitější pouze v hodinách čtení, fláka ho vyufflívá každý den, jak ve škole v jiných pedagogických, tak i ve svém osobním životě. Kde jinde si má flák čtení uvdomělé osvojit, než v hodinách čtení. Právě toto mě navedlo k tématu mé diplomové práce. Při praxích, které jsem absolvovala, jsem postihla na všech úrovních jisté minus. Ani na jedné škole nebyly u učitelky, postihlo-li dítě obsah čteného. Ve své práci jsem se zaměřila na následující otázky:

- Rozumí dítě tomu, co čte?
- Soustředí se na text z toho důvodu, že samo chce, že má zájem?
- Záleží na metodách, které učitel v hodině vyufflívá?
- Ovlivňuje úroveň čtenářské gramotnosti to, jaký je flák čtenářů?

Pro výzkum bylo potřeba vybrat fláky z prvního stupně základní školy. Cílem nebylo vybrat jen fláky, které jsou čtenářsky zdatní, zajímá mě, zda rozumí textem i fláci, pro které není čtení jejich nejsilnější stránkou. Z každé třídy, tj. od prvního do pátého ročníku, bylo vybráno deset fláků. Rozdělení bylo podle pohlaví – polovina dívek a polovina chlapců. Další rozdělení následovalo podle přepisu fláka ve čtení. Každý třídní učitel vybral ze svého ročníku čtenáře výborné, průměrné a podprůměrné a rozdělil je do tří skupin po třech. V každé třídě bylo v jedné skupině o jednoho fláka navíc. Dotazováno bylo celkem padesát fláků, z čehož vyplývá, že nejde o výzkum kvantitativní, nýbrž kvalitativní.

V každé třídě byl dále připraven úryvek z knihy. Knihy byly vybírány podle věku fláka. Výběrem jsem se inspirovala rozdělením věku podle J. Tomana (2007: 101)

1. ročník – krátký příběh ze slabikářů
2. ročník – příběh ze života dítěte – Honzíkova cesta (Bohumil Štáha)

3. ročník o bajka o Holubice a mravenec (Jean de La Fontaine)
4. ročník o povíčka o zlatém kvítku (Oldřich Sirovátka)
5. ročník - humoristická próza o Bylo nás pět (Karel Poláček)

Výzkum byl prováděn metodou testů. Každé dítě dostalo písemný text. Předtím jsem nevěděla předem, co bude následovat po přečtení textu. Kdybych věděla předem, co budou děti poté, soustředily by se na text mnohem více než před hodinou přečtení. Toto však není předem tím výzkumu. Jde mi o to, zda děti vnímají text z vlastní iniciativy. Hned jak děti došli do učebny, texty jim byly odebrány a podala jsem podrobné instrukce o tom, jak vyplňovat testy a jak odpovídat na otázky. Otázky k textu jsem stupňovala podle věku dětí. Třetí, čtvrtý a pátý ročník obecně považuji za vyspělejší děti, zadala jsem jim proto více otázek než předtím prvního a druhého ročníku.

Nemohla jsme opomenout, že v první a druhé třídě touto formou práce s textem hlasitým. Lépe si tak před pohybu rukou domují obsah přečteného. Předtím jsem proto brala jednoho po druhém do místnosti, kde jsme byli sami, aby se mohli lépe soustředit. Po přečtení textu jsem nepředkládala dětem testy. Usoudila jsem, že lepší bude otázky pokládat osobně a odpovědi nahrávat na diktafon.

Ve třídách jsem se zaměřila i na práci učitelů s dětmi v hodinách přečtení. Chtěla jsem si ověřit hypotézu, že pokud učitel s předtím předtím pracuje a vyvíjí různé metody, je lepší gramotnost u dětí na mnohem lepší úrovni než u dětí, se kterými učitel v hodině pouze čte.

V hodinách přečtení, které jsem absolvovala ve škole, kde jsem výzkum prováděla, jsem zjišťovala a pozorovala metody, které učitelé vyvíjejí k rozvíjení lepší gramotnosti. Měla jsem tedy možnost vidět, zda učitelé opravdu s předtím aktivně pracují.

6.1 Postupy při výzkumu v 1. ročníku

Jak jsem již zmínila výše, nebylo možné provádět v prvním ročníku výzkum dříve, než děti dokázali bezpečně ovládat všechna písmena a byli schopni přečíst krátký text.

Chtěla jsem, aby přečetl krátký text z ústanky, který přečte za půl hodiny a neměl ho osvojený. Text nesměl být dlouhý, ale zároveň musel obsahovat dostatek informací, na které jsem se mohla dotázat.

Text jsem vybrala za pomoci učitelky. Do výzkumu jsme s učitelkou zaadily i dívku, která byla v prosinci navrhována k vrácení zpět do mateřské školy. Dívka neovládala hrubou a jemnou motoriku. Rozeznání písmen a následné přečtení krátkých slov jí dělalo velké potíže. Rodiče však žádost odmítli a dceru ponechali v první třídě. Maminka s dcerou začala doma pečlivě pracovat. Na dívce byly po pěti měsících vidět velké změny k lepšímu.

Výzkum nebyl prováděn testovou formou. Otázky byly pokládány ústně a děti odpovídaly. Výsledek bylo zaznamenáváno na diktafon. Z důvodu navození pohodlné atmosféry mezi mnou a dotazujícím jsem zvolila formu dialogu. V třídě děti v první třídě nebyly schopny vyplnit test s otázkami k textu.

Respondenty jsem si brala po jednom do prázdné třídy. Jelikož děti touhlasitým tónem, nebylo možné provádět výzkum se všemi dětmi dohromady.

6.2 Postupy při výzkumu ve 2. ročníku

Ve druhé třídě pokračují též i pracovní. Do této skupiny začala třetí učitelka ty i též. Postupovala jsem stejně jako v první třídě. Děti jsem si brala po jednom a odpovědi zaznamenávala na diktafon. Knihu jsem vybrala podle přiměřenosti vku flák. V třetí třídě knihu ještě neznala a nikdy nečetla.

Třetí učitelka druhého ročníku velice ráda pracuje s textem. Při každé hodině čtení a psaní dává prostor pro práci s textem. Děti například přečtou krátký text, učitelka rozdá papíry s nedokončenými větami a děti musí doplnit slovo, které z textu vyetly. U učitelka ve třídě vyžívá další následující metody:

- otázky k textu
- doplnění slov do nedokončených vět použitých z textu
- dramatizace
- přepravění příběhu fláky

6.3 Postupy při výzkumu ve 3. ročníku

Pro tuto práci jsem zvolila bajku od Jeana de La Fontaina. Jelikož ve této práci uflp i hodin literární výchovy tento flánr probírali, rozhodla jsem se pro tuto volbu. V tomto ročníku jsem jifl mohla respondent m rozdat testy s otázkami. Vzala jsem si najednou do t ídy deset d tí, kde kařdý sed l sám v jedné lavici. Nejd íve jsem rozdala texty, a jak jsem vý-e zmi ovala, ne kla jsem d tem, co se bude odehrávat po p e tení textu. D ti mohly íst svým tempem. Kdo m l text p e tený, p íhlásil se. Ke kařdému, kdo se po p e tení p íhlásil, jsem p ístoupila, odebrala mu p e tený text a polofila mu na lavici otázky k textu s krátkými informacemi, co má d lat ó podepsat se, pozorn p e íst otázky a odpov di napsat celou v tou.

Kdo m l otázky hotové, sed l a neru-íl ostatní fláky, aby se také mohli pln soust edit. V t-ina flák m la text p e tený do pár minut, hor-ím tená m to trvalo o trochu déle. V-ímla jsem si, fle kařdý z nich se vracel k ur ítým úsek m a etl si je dvakrát i t íkrát. Mohlo jít o úseky sloflit j-í, nebo naopak pro fláky zajímavé. Práv toto je výhoda tichého tení, flák se p í svém individuálním tempu m fle v textu vracet k úsek m, které uzná za vhodné. Skupina se chovala p í vypl ování otázek velmi dob e a ohledupln .

6.4 Postupy p í výzkumu ve 4. ro níku

Pro tvrtou t ídu jsem zvolila pov st O zlatém kvítku. Vybrat pov st m napadlo na praxi, kde jsem u íla p ímo tuto t ídu. ítanko obsahovala mnoho pov stí, které d tí m ly velmi rády. Po každém tení d tí odpovídaly na otázky k textu a vypráv lí jsme si, o em pov st byla. Ob as jsme místo tení m lí poslech pov stí. Pro d tí to bylo n co nového a neobvyklého.

Se svou t ídní u ítelkou fláci pouze tou a s textem jinak nepracují. U ítelka nemá p ehled o tom, zda fláci tou s porozum ním.

V-e probíhalo stejn jako ve t etím ro níku, kdy jsem si vzala v-ech deset d tí do jedné t ídy, každé posadila do jedné lavice, rozdala texty a následn otázky. fláci spolupracovali velmi dob e.

6.5 Postupy p i výzkumu v 5. ro níku

Kniha od Karla Polá ka, *Bylo nás p t*, je lad na humoristicky. Vypráví o Petru Bajzovi, který je hlavní postavou knihy a jeho ty ech kamarádech ó e ku Jirsákovi, Edovi Kemlinkovi, Antonínu Bejvalovi a Pepku Zilvarovi z chudobince. Chlapci spolu zaffívají plno dobrodruffství a v kov se p iblifují respondent m, kte í nav-t vují pátý ro ník. Úryvek z knihy jsem zvolila pro nejstar-í fláky na 1. stupni základní -koly z d vodu náro nosti obsahu. Ve t íd nebylo tená e, který by známou knihu neznal. V t-ina flák se p iznala, fle knihu ne etli, nýbrfi vid li p íb h zfilmovaný v televizi. Z celé t ídy knihu etli pouze t i fláci, kte í ji za adili i do svého tená ského deníku.

T ídní u itelka vybrala t i fláky výborné, t i pr m rné a ty i hor-í. Mezi hor-í tená e za adila t ídní u itelka i chlapce se speciální poruchou u ení. Chlapec je dyslektik, do pedagogicko-psychologické poradny byl poslán na konci druhé t ídy, kdy výkonnost a kvality tení zdaleka neodpovídaly flákovi na konci druhého pololetí druhého ro níku. Chlapec i v páté t íd te velmi -patn , d leflité v-ak je, fle v ostatních p edm tech pat í mezi premianty t ídy. fláci pátého ro níku jsou ve tení velmi slabí a hor-í tená i p evaflují nad lep-ími. Do tvrtého ro níku m la t ída jinou t ídní u itelku nefl nyní a s textem v hodinách nepracovali. P i hodinách tení pouze etli. Podle toho se projevila i úrove tená ské gramotnosti v páté t íd , kdy u itelka vyfladovala po kařdém tení práci s textem. tená ská gramotnost d tí byla na nule. Dokonce ani výborní tená i nedokázali s textem pracovat.

Po usilovné práci, kdy dvakrát v týdnu p i hodinách tení fláci ustavi n s textem pracovali a s t ídní u itelkou zkou-eli nové a zajímavé metody, se úrove tená ské gramotnosti posunula o kousek dál. T ídní u itelka i já jsme byly velmi napjaté, jak výzkum tení s porozum ním ve t íd dopadne.

Tabulka znázorňuje počet úspěšných v jednotlivých skupinách a ročnících.

Podle respondentů rozdíl dle výkonnosti ve třech

Ročník	úspěšní i výborní	úspěšní i průměrní	úspěšní i podprůměrní
1.	3	3	4
2.	3	4	3
3.	3	4	3
4.	3	3	4
5.	3	3	4

Tabulka 1

7. Texty a otázky zvolené pro jednotlivé třídy

7.1 Testové úlohy 1. ročník

Nová spolufirma

Paní učitelka přivedla do třídy černošskou holku.

„Děti, to je vaše nová spolufirma. Jmenuje se Liu.“

Její rodiče k nám přijeli z Číny.

Doufám, že budete kamarády.“

A pak nám paní učitelka vyprávěla o Číně.

„Čína je moc a moc daleko. Žije tam miliarda lidí.“

„To je stokrát víc než u nás,“ řekla paní učitelka.

„A tebe nám, Liu, pověz něco o sobě. Má bratra? Sestru?“

„Já mám dvě sestry,“ řekla Liu. „Oni je ti malí.“

„Jé, ona neumí česky!“ zasmál se Vojta.

„Vůbec ona se to brzy naučí, víš, Liu,“ řekla paní učitelka.

„A nesmíš se jí. Ona se ti také nesmí, že neumí čínsky.“

(slabikář, Jiří Fiálek, Helena Zmatlíková)

Otázky k textu Nová spolufirma

1. Jak se jmenovala nová spolufirma?
2. Odkud k nám přijeli její rodiče?
3. Kolik lidí žije v Číně?
4. Má Liu nějaké sourozence? Jestli ano, jaké?
5. Proč pak se Vojta Liu smál?

7.2 Testové úlohy 2. ročník

Na cestě s obědem

Babička poslala Honzíka pro oběd do kuchyně. Dala mu do tašky hrnek na polévku a veliký talíř na lívance. Nakázala mu, aby se nikde nezdržoval a nesl oběd rovnou domů.

Honzík tedy šel. Ve vrátkách se k němu přidal Punča, a tak šli dva.

U okénka se Honzík postavil do řady za ostatní lidi a nic mu nevadilo, třeba ho není skoro ani vidět. Punča zatím čekal u dveří.

Šel dnes tak i oběd, řekl Honzík, když se dostal před okénko. Zároveň zdvihl do výše tašku s nádobím.

Některá ruka vzala tašku a za chvíli se objevil v okénku červený flenský obličej. Na Honzíka se široce usmál:

Šel jsi ty, Honzíku?

Šel jsem já, odpověděl váflík Honzík.

Šel co dáváš děk?

Šel spravuje plot.

Šel a babička?

Šel uklízí. Zítra přijede maminka a babička drhne podlahu.

(Honzíkova cesta, Bohumil Štáha)

Otázky k textu Na cestě s obědem

1. Co dala babička Honzíkovi do tašky, neřekla pro oběd?
2. Měl Honzík pro oběd sám?
3. Kde čekal Punča?
4. Kolik oběd chtěl Honzík?
5. Co odpověděl Honzík paní kuchyňce, když se ho zeptala, co dala dědek?
6. Jakou činnost mezi tím doma vykonávala babička?

7.3 Testové úlohy 3. ročník

Holubice a mravenec

Byl horký letní den. Slunce stálo vysoko na nebi. Vedro zmohlo i holubici, a tak se zaletěla napít z potůčku. Nabrala vodu do zobáčku, zaklonila hlavu a chladivý doušek vklouzl do krku. Když se naklonila pro další doušek, všimla si, že ve vodě zoufale bojuje o život mravenec.

Ze všech sil se snažil dostat na břeh, ale marně. Proud ho unášel a vypadalo to, že uflíje s ním amen. Holubice se nad ním ale slitovala, vzala do zobáčku dlouhé stéblo trávy, polofila ho na vodu a mravenec v poslední chvíli zachránila.

Právě v tu chvíli šel kolem potoka tulák. Bos se brouzдал po břehu. Zahlédl holubici a řekl se, že by se mu hodila na polévku. Jak se tak chystá, že holubice, ten symbol lásky, připraví o život, mravenec ho kousl do bosé nohy. Tulák se ohnal, zanádal, a frrr! Holubice stihla uletět! A tulák? Nejspíš byl o hladu.

(Bajky, Jean de la Fontaine)

Otázky k textu Holubice a mravenec

1. Mohl(a) bys popsat, jaký byl den? Přelo, sněhilo i svítlo slunko?
2. Co donutilo holubici, aby se letěla napít do potůčku?
3. Věcho si holubice ve vodě všimla?
4. Udělala holubice nějaký dobrý skutek? Jestli ano, jaký?
5. Kdo šel poté kolem potoka a jaká myšlenka mu proběhla v hlavě, když holubici uviděl?
6. Jak se zachoval mravenec?
7. Co z této bajky plyne?

7.4 Testové úlohy 4. ročník

O zlatém kvítku

Kdysi dávno se u nás t řilo dost zlata a st řbra.

Jednou šel krejovský tovaryš, jak to za starých časů bylo zvykem, vandrem z Třebíče do Těšova a ještn kam dál. Po cestě odpočíval, a neš se vydal na další cestu, utřhl si na palouce p řkný flutý kvítek a zaštr řil si ho za klobouk.

Do Těšova p řišel aš navečer, zamířil rovnou do hospody na náměstí a dal si p řinést d řbánek. Po dlouhé cestě v tom parnu měl říze jako trám. U stolu s ním seděl p řán, n jaký místní lov řk. Po řád se díval na klobouk, co měl tovaryš p řed sebou na stole. Nakonec povídá: řP řiteli, pov řzte mi, odkud máte ten kvítek za kloboukem?ř

řUtrhl jsem jej cestou od Třebíče. Byla jich tam plná louka. Pro ř se ptáte?ř

řVíte, mn ř se zdá, ře ten kv řt je zlatý.ř Prohl řfeli ho, a opravdu, vyhl řfel, jako by byl ze zlatého kovu.

Hned druhý den ráno řli spolu ke zlatníkovi:

řJak by ne, to je ryzí zlato!ř

Ještn ten den se vrátili na místo, kde tovaryš kvítek našel. Dali p řdu prozkoumat a ukázalo se, ře v zemi le ří zlaté říly. Prý je v nich ryzího zlata, ře by se za n ř dala postavit celá Těšov.

A tak v řech místech vznikly doly na zlato a zalo řili tam vesnici.

Podnes se jmenuje Zlaté hory ř anebo jenom Hory.

(Brunclík a lev, Old řich Sirovátka)

Otázky k textu O zlatém kvítku

1. Odkud kam –el krej ovský tovary–?
2. Kam zamí il ihned po tom, co p i–el do Tel e?
3. eho si v–iml pán sedící s tovary–em u stolu?
4. Kde tovary–kvítek na–el? O em pochybovali?
5. Kam –li pak a k emu dosp li?
6. Jaký název má vesnice, kde se na–lo zlato?
7. Jaký nadpis má p íb h, který si etl?
8. Jakým literárním flánrem je p íb h (pohádka, pov st, bajka, povídka, í)?
9. Co znamená, fe si tovary– nechal p inést dflbánek? (Jak tomuto obratu rozumí–?)
10. Co znamená, fe v zemi byly zlaté flfly? (Jak tomuto obratu rozumí–?)

7.5 Testové úlohy 5. ročník

My, kteří spolu mluvíme, chodíme se koupat do Kalhot nebo ke Klobouku. Cizinci se táhají, odkud tato jména svůj původ vzala? Odpovídám, že tato jména pocházejí od nepamatovaného. Původně v-ichni ho-í, co se chtějí koupat, musejí se nejdříve svléknout donaha a pak v náručí si přenést všechny věci na druhou stranu. Původně tam je vysoký břeh a není tolik kopcovitá a v-eližského rovtí jako na první straně.

Před dávnými lety se přihodilo, že jeden kluk připeřenáčení upustil kalhoty. On o tom nevěděl a kalhoty mu uplavaly. On se nazýval Rudla Venclík. Dneska ufl je to veliký chasník, využil se nořlivosti a prodává kudly o jarmarku. Pročfl to místo se nazývá U Kalhot.

Zrovna to samé se stalo Honzovi Pivcovému, ale na jiném místě. Tomu připeřenáčení uplavalo klobouk. Honza Pivc jest ufl fletatý, má výrobu sodovky a prodává karbid. Pročfl to místo se nazývá U Klobouku.

Kalhoty se nám nelíbí. Jsou u kruhové cihelny a je tam málo slunce. A je tam plno bahna, když se do toho vlápně, tak jdou bublinky. Když jsem tam jednou plaval, tak mne něco zatahalo za nohu. Tonda Bejval pravil, možná že to byl vodník, protože se tam vyskytuje. Já si téfl myslím, že to mohl být vodník, protože mne to zatahalo studenou, slizkou rukou. Taky jsou u Kalhot pihavky, které cucají krev.

U Klobouku je krásně. Jsou tam vrby a na nich rostou vrby, co na nich vrby atstvo. Kdo má plavky, ten si oblékne plavky, já mám taky plavky, červené a bílé tráfkované.

Nad vodou poletují vládla, která mají křídla jako z modrého plechu. Také jsou tam váflky, které nikdo nechytí, protože létají rychle jako blesk. A pod břehem rostou lopuchové listy, které si dáváme na hlavu jako šepici, abychom nedostali sluneční úfleh. Chyba jest, že kolem dokola je les, kde ostávají zloději. Dole v lese se neodvážlí leda hajný, který jest ozbrojen puškou a každého zloděje zastaví a spoutaného přivede na úpatí, aby ufl nekradl.

(Bylo nás pět, Karel Poláček)

Otázky k textu *Bylo nás pět*

1. Jak dostaly rybníky své názvy?
2. Pro se chlapci nemají u Kalhot?
3. Co se chlapci mají u rybníka Kloubouk?
4. Nad vodou poletují
 - a) Váflky a vosy
 - b) Váflky a řídla
 - c) Mýdla a vosy
5. Pro se chlapci neodvážejí chodit do lesa?
 - a) žádný les okolo rybníka není
 - b) V lese se schovávají zloději
 - c) Chlapci se bojí divoké zvěře
6. Vysvětli pojem šchasník.
7. Co si představíš pod slovem šjarmark?
8. Vyhovuje Ti jazyk, kterým je kniha psaná? Uveď, z jakého dovozu Ti vyhovuje a nevyhovuje?
9. V knize jsou obsaženy výrazy, které se již dnes nepoužívají. Víš jakou řečtinou (jazykem) je kniha napsaná? Zapamatoval sis nějaké výrazy? Vypiš je.

8. Zpracování otázek a odpovědí v jednotlivých ročnících

8.1 Vyhodnocení výsledků 1. ročníku

Otázka číslo 1 ó Jak se jmenovala nová spolužačka? **Odpověď** : Nová spolužačka se jmenovala Liu.

Z výborných ženských odpovědí na otázku vzhledně i správně. Ženská i hodnocení dle učitelky jako ženská i průměrné odpovědi až na jednoho žák. Mladší ekvapena jsem byla u horších ženských, vzhledně si zapamatovali z textu jméno dívky. Z deseti žáků neodpověděli pouze dva, jeden chlapec a jedna dívka.

Otázka číslo 2 ó Odkud k nám přijeli její rodiče? **Odpověď** : Její rodiče k nám přijeli z Číny.

U druhé otázky dopadli žáci podobně jako u první. V třinácti dotazovaných odpovědích, s výjimkou tří žáků, z nichž neodpověděla jedna výborná ženská a chlapec a dívka, patřící mezi horší ženská.

Otázka číslo 3 ó Kolik lidí žije v Číně? **Odpověď** : V Číně žije miliarda lidí.

Zodpovězení této otázky dalo ženským velký problém. U tří ženských textu u slova miliarda se mnoho ženských zaseklo a chvíli trvalo, než slovo přečetli. Celkově neodpovědělo správně šest dětí. Z výborných ženských na otázku neodpověděla opět stejná ženská, jako u druhé otázky. Nebyla z lepších ženských sama, neodpověděl jeden chlapec. Průměrné ženská i zabodovali, neodpověděla jedna ženská. Z podprůměrných ženských odpověděli pouze jeden žák. Ostatní ženská i nebyli schopni správné odpovědi.

Otázka číslo 4 ó Má Liu nějaké sourozence? Jestli ano, jaké? ó Ano, má dva bratry.

U této otázky stejně jako u předchozích žáci spíše tipovali. Z celkového počtu odpověděli pouze tři ženská i, u nichž bylo zřejmé, že si informaci z textu dobře zapamatovali.

Z výborných tená odpov d l jeden flák. Dal-í správná odpov zazn la od pr m rné tená ky a dokonce i u hor-ích tená se na-el jeden chlapec, který odpov d l správn .

Otázka íslo 5 ó Pro se Vojta Liu smál? ó Vojta se dívce smál, protofe neumí esky

Otázka íslo p t dopadla nejlépe pro hor-í tená e. Ze ty respondovaných odpov d li správn t i fláci. Ze t ech pr m rných tená odpov d la jen jedna dívka. Výborní tená i odpov d li v-ichni krom jedné dívky, která znala odpov pouze na jednu otázku ze v-ech.

8.2 Zpracování výsledků formou tabulek

Tabulka A o odpovědích jednotlivých žáků

Tabulka vyobrazuje, jak respondenti odpovídali na jednotlivé otázky. Tabulky jsou rozdělány podle výkonnosti žáků ve třídě. Třída i jsou z důvodu anonymity označeny velkými tiskacími písmeny. Řádky určují pořadí otázek, sloupce řádky s jejich správnými i špatnými odpověďmi. Díky těmto tabulkám máme přehled o tom, jak žáci odpovídali. Například: První otázku v dotazníku v první třídě –est žák. Díky tabulce vidíme, že tři žáci patří do třídy výborných, dva do třídy průměrných a poslední respondent do třídy horších. Číslem jedna (1) jsou označeny odpovědi správné, křížkem (X) jsou označeny odpovědi, na které respondent neodpověděl. Na základě těchto podkladů uvedených v tabulce můžeme sestavit tabulku B.

Tabulky jsou pro následné srovnání s textem umístěny pod kapitolu s otázkami a odpověďmi dané třídy.

Tabulka B o celkovém počtu odpovědí

Tabulka B nám zobrazuje celkový počet správných a špatných odpovědí, které respondenti odpověděli. Tabulka vyobrazuje respondenty, uvedené stejně jako v tabulce A velkými tiskacími písmeny, navíc však obsahuje za každým písmenem závorku, zobrazující pohlaví respondenta (dívka a chlapec). Ke každé třídě jsem zpracovala tabulku, která má pět sloupců a deset řádek. Respondenti jsou dány do prvního sloupce, s tím, že v druhém a třetím sloupci sledujeme výsledky třídy jako jednotlivce, čtvrtý sloupec ukazuje dílčí poměry správných a špatných odpovědí, kde výsledek zobrazuje poměry respondentů jako skupiny třídy výborných, průměrných a horších. Pátý sloupec, vyobrazující celkový poměr správných a špatných odpovědí, je v tabulce uveden proto, aby umožnil vytvořit si rychlou představu o úspěšnosti v problematice třídní gramotnosti žáků z každé třídy.

Tabulka je umístěna pod tabulkou A. Porovnáním obou tabulek je možné udělat kontrolu správných a špatných odpovědí jednotlivých skupin třídy výborných, průměrných a podprůměrných.

Odporůdi jednotlivých řáků 1. ročníku

tená i výborní

	Čtenář A	Čtenář B	Čtenář C
1	1	1	1
2	X	1	1
3	X	1	X
4	X	X	1
5	X	1	1

tená i průměrní

	Čtenář D	Čtenář E	Čtenář F
1	X	X	1
2	1	1	1
3	1	1	X
4	X	1	X
5	X	1	X

tená i podprůměrní

	Čtenář G	Čtenář H	Čtenář I	Čtenář J
1	1	1	1	1
2	1	X	1	X
3	X	X	1	X
4	X	1	X	X
5	X	1	1	1

Tabulka 2.4

1 ó správně zodpovězené otázky

X ó špatně zodpovězené i nezodpovězené otázky

Celkový počet odpovědí 1. ročníku

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet špatných odpovědí	Dílí poměry správných a špatných odpovědí	Celkový poměr správných a špatných odpovědí
A (dívka)	1	4		28 : 22
B (chlapec)	4	1		
C (chlapec)	4	1	9 : 6	
D (chlapec)	2	3		
E (dívka)	2	3		
F (dívka)	4	1	8 : 7	
G (chlapec)	2	3		
H (chlapec)	3	2		
I (dívka)	4	1		
J (dívka)	2	3	11 : 9	

Tabulka .5

- Výborní tenáři
- Průměrní tenáři
- Podprůměrní tenáři

Z tabulky je patrné, jak si poínali tená i jako skupina i jako jednotlivci. Výborní fláci zodpovědli devět otázek, z nichž se vedla flákyn A, která zodpovědla pouze jednu otázku. Ze všech respondentů v první třídě byla jediná, která odpověděla alespoň na dvě otázky. Ani průměrně tená i si nevedli nejlépe, jako skupina měla o jednu méně správných odpovědí, než správných. Jednotliví fláci přidali se mezi průměrně tená i si nevedli špatně. Dívka I odpověděla na ty tři otázky, chlapec H na tři. Pod písmenem J se skrývá dívka, kterou chtěla třídní učitelka vrátit do mateřské školy. Z tabulek vidíme, že dříve odpovědělo celkem na dvě otázky. Na otázku první a otázku poslední. I tak mi dívka udělala velikou radost. Při hodinách tení je velmi aktivní. Učitelka ji čím dál více chválí.

Celkový poměr je dvacet osm správně zodpovězených otázek a dvacet dva otázky nezodpovězených. Děti v první třídě začínají rozvíjet svou úroveň tená ské gramotnosti, výsledky jsou tedy odpovídající. Tená i se více soustředili na tení, než na obsah teného.

8.3 Vyhodnocení výsledk 2. ro níku

Otázka . 1: Co dala babi ka Honzíkovi do ta-ky, nefl -el pro ob d? Odpov : Babi ka dala Honzíkovi hrnek na polévku a talí na lívance.

U této odpov di jsem nevyfadovala íci úpln v-e, sta íla mi odpov hrnek a talí , p esto v t-ina flák , která v d la, ekla p esn , fe hrnek byl na polévku a talí na lívance. Pokud n kdo odpov d l jen zkrácen , zeptala jsem se, na co byl hrnek, na co talí . Z každé skupiny tená nev d l jeden tená . Zbylých sedm flák odpov d lo správn .

Otázka . 2: TMel Honzík pro ob d sám? Odpov : P idal se k n mu pes Pun a.

Odpov na tuto otázku jsem se dozv d la od v-ech flák .

Otázka . 3: Kde ekal Pun a? Odpov : Pun a ekal u dve í.

Nad touto otázkou se každý flák zamyslel. tená i p emý-eli, mají-li odpov d t dve e nebo vrátka. V textu p e etli oba dva pojmy. Kdo v-ak etl pozorn a nad textem p emý-el, v d l, fe Pun a se k Honzíkovi u vrátek pouze p idal. Osm flák odpov d lo správn . Ostatní dva si sice zapamatovali, fe v textu bylo šu vrátekõ, ale odpov byla -patná.

Otázka . 4: Kolik ob d cht l Honzík? Odpov : Honzík cht l t i ob dy.

Stejn jako u druhé otázky v d l každý tená správnou odpov .

Otázka . 5: Co odpov d l Honzík paní kucha ce, kdyfl se ho zeptala, co d lá d de ek? Odpov : D de ek spravuje plot.

Druháci si vedli velmi dob e. Pátou otázku nev d li pouze dva fláci. Jeden velmi dobrý tená a jeden hor-í tená .

**Otázka . 6: Jakou činnost meztím doma vykonávala babička? Odpověď :
Babička uklízela, drhla podlahu.**

Zde mi nestačilo pouze to, že babička uklízela. Uf! z otázky je jasné, že jsem po dle textu vyfidovala konkrétní činnost, kterou babička doma vykonávala. Afl na t i d ti si z textu v-ichni zapamatovali správnou odpověď . Zbylé t i d ti v d ly, že babička uklízela, ale konkrétní činnost pouze tipovaly.

Odpovědi jednotlivých tříd 2. ročníku

žáci z výborní

	Čtenář A	Čtenář B	Čtenář C
1	X	1	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	1	1	1
5	1	1	1
6	1	1	X

žáci z průměrní

	Čtenář D	Čtenář E	Čtenář F	Čtenář G
1	1	1	X	1
2	1	1	1	1
3	X	X	1	1
4	1	1	1	1
5	X	1	1	1
6	1	1	X	1

žáci z podprůměrní

	Čtenář H	Čtenář I	Čtenář J
1	1	1	X
2	1	1	1
3	1	1	1
4	1	1	1
5	1	X	1
6	1	1	X

Tabulka 6 - 9

1 - správná odpověď na otázku

X - špatná odpověď na otázku

Celkový počet odpovědí 2. ročníku

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet špatných odpovědí	Dílí poměry správných a špatných odpovědí	Celkový poměr správných a špatných odpovědí
A (chlapec)	5	1		50 : 10
B (chlapec)	6	0		
C (dívka)	5	1	16 : 2	
D (chlapec)	4	2		
E (dívka)	5	1		
F (dívka)	4	2		
G (dívka)	6	0	19 : 5	
H (chlapec)	6	0		
I (chlapec)	5	1		
J (dívka)	4	2	15 : 3	

Tabulka . 10

- Výborní tenáři
- Průměrní tenáři
- Podprůměrní tenáři

Výsledky jsou velmi překvapující. Při zhlédnutí tabulky vidíme velkou úspěšnost u tenařů podprůměrných. Pokud srovnáme podle stejného procenta respondentů dílčí poměry mezi tenaři výbornými a podprůměrnými, vidíme v této úspěšnost a lepší úroveň tenařské gramotnosti u tenařů výborných. Ne však o tolik. Podprůměrní tenaři odpovídali jen o jednu otázku méně než tenaři výborní a i jako jednotlivci si vedli úctyhodně. Jeden horší tenař odpovídal dokonce na všechny otázky z textu.

Jako třeba s celkovým poměrem 50 : 10 si vedli fláci výtečně. V tabulce se můžeme přesvědčit o tom, že zdatnost a dovednost íst neovlivňuje úroveň tenařské gramotnosti.

8.4 Vyhodnocení výsledků 3. ročníku

Otázka . 1: Mohl(a) bys popsat, jaký byl den? Práve, sníh, i svítlo slunko?

Odpověď : Byl horký letní den, svítlo slunko.

První otázka nedělala problémům žádné problémy. Většinu z textu vyčetli, jaký byl den.

Otázka . 2: Co donutilo holubici k tomu, aby se letěla napít do potůčku?

Odpověď : Zmohlo jí velké vedro, proto se musela letět napít.

Zde je vidět, že některé děti nad bajkou vůbec nepřemýšlely. Do kalamit jsem se odpovídá jako stéblo, tulák apod. Děti si zapamatovaly slova z textu, u ní je však nedokázaly použít ve správné otázce. Odpověď byla unavená, jsem také nepovažovala za správnou. Holubice se letěla do potůčku napít z důvodu horka, ne z únavy. Na otázku jsem se dočetla správné odpovědi od sedmi dětí. U průměrných dětí ze tří, neděly dva.

Otázka . 3: Čeho si holubice ve vodě vyhledala? Odpověď : Topičko se mravence.

Napsal-li někdo pouze to, že holubice viděla mravence, uznala jsem odpověď za správnou. Většinu dětí odpovědi správné.

Otázka . 4: Udělala holubice nějaký dobrý skutek? Jestli ano, jaký? Odpověď : Holubice vzala stéblo trávy, položila ho na hladinu a mravence ji zachránila.

Výborní děti odpovědi většinu správně, u průměrných a horších dětí neděly dva děti. Dívka spadající do horších dětí napsala, že holubice vzala mravence na polévku. Tato dívka si letmo zapamatovala slova, která se v bajce objevovala. Z odpovědi se však dalo lehce poznat, že dívka vůbec nepostřehla smysl otázky. Osm dětí napsalo správnou odpověď.

Otázka . 5: Kdo –el poté kolem potoka a jaká my–lenka mu prob hla v hlav , kdyfl holubici uvid l? Odpov : Tulák, cht l holubici ulovit a ud lat si z ní polévku.

Odpov d li v–ichni krom dvou tená ek, které nezodpov d ly druhou ani tvrtou otázku. Ostatní tená i odpov v d li. Ob dv dívky se v bajce ztratily, jejich odpov di byly afl nesmyslné. Jedna ze tená ek odpov d la: šZachránila ho fle ho vindala z vody na b eh.õ Dívka si tuto informaci z textu zapamatovala správn . Odpov v–ak pat í k otázce íslo ty i, na kterou dívka odpov d la: šNapila se vody.õ

Otázka . 6: Jak se zachoval mravenec? Odpov : Kousl tuláka do nohy.

Kdo správn pochopil otázku, nenapsal jen jednoslovnou odpov šdob eõ, s ímfl jsem se také u odpovídajících setkala. V textu se fláci mohli do íst, co p ímo mravenec ud lal, aby zachránil holubici. Správn odpov d lo osm d tí. Ufl zmi ovanou jednoslovnou odpov jsem neuznala jednomu pr m rnému. Z výrazu šdob eõ nepoznám, zda flák opravdu z textu vyrozum l, co mravenec u inil.

Otázka . 7: Co z této bajky plyne? Odpov : I malí a slabí mají velkou sílu.

Jak d ti ufl v d ly z hodiny literární výchovy, z kařdé bajky plyne ponau ení a na–e bajka nebyla výjimkou. Bajka Holubice a mravenec obsahovala ponau ení p ímo v textu na konci. Rozhodla jsem se v–ak okopírovat jen ást textu bez ponau ení, z toho d vodu, abych v d la, jak d ti nad bajkou celkov p emý–lejí. Ponau ení dokázalo vymyslet –est respondent . Mnohdy se jejich odpov p iblifn shodovala s odpov dí uvedenou u otázky. N kte í tená i v–ak dokázali vymyslet krásná jiná ponau ení, která z bajky také plynou. Cítuji p ímo respondenty: š Na men–í si není dobré za ínat.õ, š Kdyfl n komu pom fleme, tak nám to také oplatí.õ

Odpor di jednotlivých flák 3. ro níku

tená i výborní

	Čtenář A	Čtenář B	Čtenář C
1	1	1	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	1	1	1
5	1	1	1
6	1	1	1
7	X	1	1

tená i podpr m rní

	Čtenář H	Čtenář I	Čtenář J
1	1	1	1
2	1	1	X
3	1	1	1
4	1	1	X
5	1	1	X
6	1	1	X
7	1	1	X

tená i pr m rní

	Čtenář D	Čtenář E	Čtenář F	Čtenář G
1	1	1	1	1
2	1	X	X	1
3	1	1	1	1
4	1	1	X	1
5	1	1	X	1
6	1	1	X	1
7	1	1	X	X

Tabulka . 11 - 13

1 ó správn zodpov zené otázky

X ó -patn zodpov zené i nezodpov zené otázky

Celkový počet odpovědí 3. ročníku

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet špatných odpovědí	Dílí poměry správných a špatných odpovědí	Celkový poměr správných a špatných odpovědí
A (chlapec)	7	0		57 : 13
B (dívka)	6	1		
C (dívka)	7	0	20 : 1	
D (chlapec)	7	0		
E (chlapec)	6	1		
F (dívka)	2	5		
G (dívka)	6	1	21 : 7	
H (chlapec)	7	0		
I (chlapec)	7	0		
J (dívka)	2	5	16 : 5	

Tabulka . 14

- Výborní tenáři
- Průměrní tenáři
- Podprůměrní tenáři

Těto tři data si s odpovídáním na otázky vedla velmi dobře. Z tabulky je zřejmé, že tená i odpovídala správně na padesát sedm otázek, chybných otázek bylo bu nezodpovězeno, nebo špatně zodpovězeno pouze třináct.

Z deseti tená odpovídala správně pouze na všechny otázky určené k textu. Uitel této třídy při každé hodině tená připravuje fláček otázek na tabuli nebo vytisknuté na papíře, po tená text interpretují, předčítají, sdělávají tou zajímavé pasáže, dramatizují apod. Proto fláček píší odpovědi na otázky na známky. Různé metody, které uitel při hodině tená používá, donutí fláček být s porozuměním, což se projevilo i v mém výzkumu. Překvapující výsledky předvedli podprůměrně tená i. Ze tří fláček, hodnocených z českého jazyka, jako známku dostatečnou krom jednoho fláčka (dívky J) odpovídala (zbylí dva chlapci) správně na všech sedm otázek.

Ve vyplněných testech jsem si krom odpovědí nemohla nevšimnout mluvnické stránky jazyka. Z deseti respondentů nebylo ani jednoho, který by neměl v odpovědích mluvnické chyby. Krom mluvnického problémů i fonetický pravopis jako tvrdé a měkké slabiky, párové souhlásky, apod. Není jasné, zda tená i dělaly chyby proto, že se plně soustředili na vyplnění otázek a přemýšleli nad obsahem teného, nebo zda mají v mluvnici nedostatky. Je ale velmi pravděpodobné, že tená i dělaly chyby z důvodu soustředění se na odpovědi. Třetí uitelka vyvrátila, že by děti měly v mluvnici a pravopisu nedostatky.

8.5 Vyhodnocení výsledk 4. ro níku

Otázka . 1: Odkud kam –el krej ovský tovary–? Odpov : Krej ovský tovary––el z T ebí e do Tel e.

Otázka byla složit j-í, vyřadovala zapamatování si m st, o kterých byla v pov sti zmínka. Z hor-ích tená na otázku neodpov d l ani jeden flák, z pr m rných a výborných jeden flák. V t-ina respondent , kte í neodpov d li, napsali pouze jedno m sto, Tel nebo T ebí , nepost ehli, že otázka zn la odkud kam –el tovary-. Pouze ty i tená i odpov d li správn .

Otázka . 2: Kam zamí il ihned po tom, co p i-el do Tel e? Odpov : Tovary– rovnou zamí il do hospody na nám stí.

Ve druhé otázce mi sta ilo odpov d t, že tovary– zamí il do hospody. I p esto m la v t-ina respondent v odpov dích napsáno, že tovary– zamí il do hospody na nám stí, což m mile p ekvapilo. Afl na dva hor-í tená e odpov d li v-ichni správn .

Otázka . 3: eho se v-íml pán, sedící s tovary–em u stolu? Odpov : Pán si v-íml, že tovary– má za kloboukem flutý kvítek.

Op t stejní tená i, kte í neodpov d li správn u druhé otázky, nev d li ani u této. Tito respondenti pat í mezi hor-í tená e a ve výzkumu si nevedli dob e. Ostatní fláci odpov d li na otázku správn .

Otázka . 4: Kde tovary– kvítek na-el? O em pochybovali? Odpov : Tovary– na-el kvítek na louce, zdálo se jim, že je kvítek zlatý.

Otázka tvrtá ufl d lala flák m v t-í potífle. Z deseti d tí na ní nebylo schopno odpov d t –est tená . Mezi n pat il jeden tená výborný, dva pr m rní a t i hor-í tená i. Spousta z nich odpov d la jen na jednu otázku, ale ufl si nev-ímalí otázky, o em tovary–s pánem pochybovali. Brala jsem tedy odpov jakou chybnou, z d vodu nedokon ení.

Otázka . 5:Kam -li pak a k emu dosp li? Odpov : Tě ke zlatníkovi a dosp li k tomu, že kvítek je z ryzího zlata.

Stejn obtížná jako otázka předchozí, byla pro tená e i otázka pátá. Zde nev d lo osm tená . Zbývá dva, kteří odpov d li správn , pat ili k lep-ím a pr m rným tená m. D ti odpovídali, že se tovary- vrátil na louku, že -el ke ková i, k panu sedícímu apod. Nejvíce respondent napsalo, že se tovary- vrátil na louku.

Otázka . 6: Jaký název má vesnice, kde se na-lo zlato? Odpov : Vesnice má název Zlaté Hory ó anebo jenom Hory.

P t tená odpov d lo správn . Ostatní tená i psali m sta, která si v textu p e etli, ale odpov správná nebyla. Respondenti psali m sta Tel a T ebí . U tená odpovídajících na otázku správn , mi sta ila odpov Zlaté Hory. Ze skupin nev d li t i tená i hor-í a dva pr m rní.

Otázka . 7: Jaký nadpis má p íb h, který si etl? Odpov : O zlatém kvítku.

asto se p i tení setkáváme s tím, že d ti nep e tou nadpis a za ínají íst p ímo text. Z tohoto d vodu jsem zvolila otázku, u které se m feme p esv d it, zda je hypotéza pravdivá. P t respondent neodpov d lo.

Otázka . 8: Jakým literárním flánrem je p íb h (pohádka, pov st, bajka, povídka, í)? Odpov : Pov st

Z deseti respondent odpov d li pouze dva. Jeden podpr m rný tená a jeden pr m rný. Z výborných tená neodpov d l ani jeden flák. Dle jednoho tená e byl p íb h bajkou, pro ostatní byl povídkou í pohádkou.

Otázka . 9: Co znamená, že si tovaryš nechal p inést dříbánek? (Jak tomuto obratu rozumí-?) **Odpov : Tovař-š v hospod nechal p inést pivo.**

Slovní obrat šnechat si p inést dříbánekõ je pro d ti neznámý. Sedm tená nedokázalo odpov d t. V t-ina nenapsala k odpov di v bec nic, jiní vymý-eli, co se dalo. Jeden respondent dokonce odpov d l: š Protože v tom dříbánu je nahý duch.õ

Otázka . 10: Co znamená, že v zemi byly zlaté ffly? (Jak tomuto obratu rozumí-?) **Odpov : V zemi bylo objeveno zlato.**

Ani u poslední otázky si tená i nepolep-ili. V d lo jich v-ak o t i více, neř u otázky p edchozí. Od jednoho respondenta jsem se dozv d la, že zlaté ffly jsou ko eny, jiní na otázku v bec neodpov d li. Jeden tená dokonce jako jediný ze v-ech respondent namaloval obrázek, kde vyzna il zlaté ffly s protékajícím zlatem. U namalovaného obrázku nezapomn l ud lat popisky.

Odporůdi jednotlivých řáků 4. ročníku

tená i výborní

	Čtenář A	Čtenář B	Čtenář C
1	1	1	X
2	1	1	1
3	1	1	1
4	X	1	1
5	1	X	X
6	1	1	1
7	X	1	1
8	X	X	X
9	1	X	1
10	X	X	1

tená i průměrní

	Čtenář D	Čtenář E	Čtenář F
1	1	X	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	X	1	X
5	1	X	X
6	1	X	X
7	1	X	X
8	1	X	X
9	1	X	X
10	1	1	1

tená i podprůměrní

	Čtenář G	Čtenář H	Čtenář I	Čtenář J
1	X	X	X	X
2	1	X	X	1
3	1	X	X	1
4	X	X	X	1
5	X	X	X	X
6	1	X	X	X
7	X	1	X	1
8	X	X	1	X
9	X	X	X	X
10	X	1	X	1

Tabulka . 15 - 17

1 - správně zodpovězené otázky

X - špatně zodpovězené i nezodpovězené otázky

Celkový počet odpovědí 4. ročníku

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet špatných odpovědí	Dílí poměry správných a špatných odpovědí	Celkový poměr správných a špatných odpovědí
A (dívka)	6	4		47 : 53
B (dívka)	6	4		
C (chlapec)	7	3	19 : 11	
D (chlapec)	9	1		
E (chlapec)	4	6		
F (dívka)	4	6	17 : 13	
G (dívka)	3	7		
H (chlapec)	2	8		
I (dívka)	1	9		
J (chlapec)	5	5	11 : 29	

Tabulka . 18

- Výborní tenáři
- Průměrní tenáři
- Podprůměrní tenáři

Výsledky tvrtého ro níku zobrazují alarmující skute nost. Z tabulek je z ejmé, že etba není silnou stránkou flák tvrtého ro níku. Celkový pom r správných a –patných odpov dí je 47 : 53. Respondenti dopadli nejh e ze v–ech p ti ro ník . Jako jediní m li u celkového pom ru v t–í íslo u otázek nezodpov zených.

U itel ina výuka v hodinách tení se odrazila na tená ské úrovni flák . U tohoto ro níku si mohu potvrdit hypotézu, že pokud u itel s fláky v hodinách nepracuje a nerozvíjí r znými metodami tená skou gramotnost, ovliv uje tím negativn uv dom lé tení flák .

8.6 Vyhodnocení výsledk 5. ro níku

Otázka . 1: Jak dostaly rybníky své názvy? Odpov : Rybníky dostaly názvy podle kus oble ení (klobouk, kalhoty), které do rybníku spadly Honzovi Pivcovému a Rudlovi Venclík .

U této otázky jsem do odpov di nevyřadila jména chlapc , kterým do rybníka upadlo jejich –atstvo. Jen jeden pr m rný tená nev d l správnou odpov . Onen zmi ovaný flák napsal do odpov di pouze slova kalhoty a klobouk, z ehofl nebylo poznat, co flák myslel a já nemohla uznat odpov jakou správnou. M j pořádek byl psát odpov di celou v tou. Z tohoto d vodu jsem nemohla tená i odpov uznat. Není jasné, zda svou odpov dí myslel názvy rybník , i kusy oble ení.

Otázka . 2: Pro se chlapc m nelíbí u Kalhot? Odpov : Rybník se nachází u cihelny, z toho d vodu je tam málo slunce. Je tam spousta bahna, jsou tam pihauky, které cucají krev a mofhá se tam vyskytuje i vodník.

Jen dva tená i ó jeden výborný a jeden pr m rný si z textu zapamatovali v–echny d vody, pro se chlapc m u rybníka nelíbilo. Ostatní tená i vypsali v t–inou jen dva d vody. Nej ast j–í odpov byla, fle u Kalhot nesvítí slunce a je tam spousta bahna. Tyto odpov di jsem také uznala. V otázce jsem nevedla, kolik d vod mají fláci zmínit, tudífl v–ichni tená i odpov d li správn .

Otázka . 3: Co se chlapc m líbí u rybníka Klobouk? Odpov : U Klobouku je plno slunce, voda je istá, nejsou tam pihauky. Rostou tam vrbi ky, na které si chlapci v –í –atstvo.

Na t etí otázku neodpov d li správn t i fláci. Jeden pr m rný a dva hor–í tená i. Dva hor–í tená i do odpov di nenapsali nic a pr m rný tená napsal, fle chlapc m se u rybníka líbí malý výskyt kop iv. Nej ast j–í správné odpov di byly ó plno slunce, istá voda a fládné pihauky. Jeden tená si zapamatoval, fle u rybníka Klobouk rostou i vrby, na které si chlapci v –í –aty.

Otázka . 4: Nad vodou poletují ____. **Odpov : Váfky a -ídla.**

Tato otázka byla kroufkovací. Respondenti m li na výb r ze t í mofností. Pouze jedna výborná tená ka nezakroufkovala správnou odpov . Místo mofnosti váfky a -ídla ozna íla jako správnou odpov váfky a vosy.

Otázka . 5: Pro se chlapci neodváfí chodít do lesa? **Odpov : V lese se schovávají zlod ji.**

Stejn jako u otázky íslo ty i m li fláci na výb r ze t í mofností. Tpatnou odpov vybrala jako u p edchozí otázky stejná tená ka. Nebyla sama, chybnou odpov zakroufkovala i tená ka pr m rná. Ob dívky zakroufkovali, fle u rybníka fládný les není.

Otázka . 6: Vysv tli pojem š chasníkõ. **Odpov :**

Dle Ústavu pro jazyk eský se význam slova chasník m ní podle mluvy kraje. V echách byl chasník považován za tovary-e od emesla (emeslníka), na Morav je chasník brán jako mladý svobodný mufl. (<http://naserec.ujc.cas.cz>)

Ob odpov di jsem uznala za správné i p esto, fle z kontextu je spí-e my-leno chasník jako tovary-, který se vyu íl noflí ství. Z pr m rných a hor-ích tená neodpov d l správn ani jeden respondent. N kte í fláci napsali, fle chasník je silný chlap, fle je to mufl, který flije v lese, pán, který krmí prasata nebo mufl, který má flenu. Správn odpov d li jen dv výborné tená ky, které popsaly chasníka jako mladého mufle a emeslníka vykonávajícího r zná emesla.

Otázka . 7: Co si p edstaví-pod slovem šjarmarkõ? **Odpov :**

V p vodním slova smyslu -lo o výro ní trh, dnes jde o m stský trh spojený s doprovodným kulturním programem.

Význam slova jarmark byl pro tená e leh í, nefl význam p edchozího slova. Odpov nev d l jeden pr m rný tená . Ten nenapsal k otázce fládnou odpov .

Otázka . 8: Vyhovuje Ti jazyk, kterým je kniha psaná? Uve , z jakého d vodu Ti vyhovuje i nevyhovuje.

Do této otázky m li tená i mofnost vyjád it sv j vlastní názor. Jelikofl –lo o názory tená , nemohla jsem soudit fládnou odpov jako chybnou. Do tabulky jsem proto odpov di neza azovala. Jeden flák k otázce nenapsal nic. Nej ast j-í z p í in, pro jazyk tená m nevyhovoval, bylo nepochopení významu slov. fláci uvád li, fls slova z knihy se dnes ufl nevyuflívají, a proto jim nerozumí.

Otázka . 9: V knize jsou obsafeny výrazy, které se jifl dnes nepouffívají. Ví-, jakou e-tinou (jazykem) je kniha napsaná? Zapamatoval sis n jaké výrazy? Vypi-je.

Knih je psána spisovnou (místy afl hyperkorektní) e-tinou, n které výrazy jsou kniflní i archaické, n které jsou (jen výjime n) nespisovné. Po tená ích jsem vyfladovala napsat, fls kniha je napsána spisovnou e-tinou. Doplnit podle zadání m li i n které zastaralé výrazy. Osm flák odpov d lo, fls kniha je napsána staro e-tinou. Jeden flák popsal jazyk jako morav-tinu. Pouze t i tená i vypsali výrazy, které se dnes jifl nepouffívají. Mezi vypsané výrazy pat ili slova: pro efl, na efl, pihauky a chasník. Uznala jsem odpov , pokud tená vypsál alespo n které výrazy.

Odpo v di jednotlivých flák 5. ro níku

tená i výborní

	Čtenář A	Čtenář B	Čtenář C
1	1	1	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	1	1	X
5	1	1	X
6	1	1	X
7	1	1	1
8			
9	1	1	1

tená i pr m rní

	Čtenář D	Čtenář E	Čtenář F
1	1	1	X
2	1	1	1
3	1	1	X
4	1	1	1
5	X	1	1
6	X	X	X
7	1	1	X
8			
9	X	X	X

tená i podpr m rní

	Čtenář G	Čtenář H	Čtenář I	Čtenář J
1	1	1	1	1
2	1	1	1	1
3	1	1	X	X
4	1	1	1	1
5	1	1	1	1
6	X	X	X	X
7	1	1	1	1
8				
9	1	X	X	X

Tabulka . 20 - 22

1 ó správn zodpov zené odpov di

X ó -patn zodpov zené i nezodpov zené odpov di

Pozn.: Do tabulek není zahrnuta odpov íslo osm. Otázka byla zam ena na vlastní názor tená . Z tohoto d vodu není možné odpov do tabulek za adit. Otázka nevypovídá o tená ské gramotnosti flák , byla poloena jako zajímavost.

Celkový počet odpovědí 5. ročníku

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet špatných odpovědí	Dílí poměry správných a špatných odpovědí	Celkový poměr správných a špatných odpovědí
A (chlapec)	8	0		58 : 22
B (dívka)	8	0		
C (dívka)	5	3	21 : 3	
D (dívka)	5	3		
E (chlapec)	6	2		
F (chlapec)	3	5	14 : 10	
G (dívka)	7	1		
H (chlapec)	6	2		
I (chlapec)	5	3		
J (dívka)	5	3	23 : 9	

Tabulka . 23

- Výborní tenáři
- Průměrní tenáři
- Podprůměrní tenáři

Výsledky respondentů z páté části nedopadly špatně. Třetí úroveň byla mile překvapena. Právě ona má velký podíl na úspěšnosti žen.

Při vyplňování otázek jsem si jistě ve třetí úrovni, ale mnohým flákem dělalo problém vyjádřit svou myšlenku. Nejvíce potíže dělaly ženám poslední čtyři otázky, které vyřadily, aby se žena nad textem zamyslela a popemýšlela. Velký počet respondentů raději na otázky vůbec neodpovídal.

Celkový poměr správných a špatných odpovědí je 58 : 22. Na všechny otázky odpověděly dvě ženy i patřící mezi nejlepší ženy ve třetí úrovni. Výbornou práci odvedli jako skupina i jako jednotlivci ženy i podprůměrní. Z tabulek můžeme vidět výsledky dvou žen, které odpověděly na více než polovinu otázek.

Závěr

Cílem výzkumu bylo ověření hypotéz, které se na základě výzkumu potvrdily i nepotvrdily. Dospěla jsem k následujícím závěrům:

1. Hypotéza *šdít asto neví, o em te.õ* K potvrzení této hypotézy slouží celkové poměry správných a špatných odpovědí uvedených v tabulkách. Žáci prvního ročníku s celkovým poměrem 28 : 22 dopadli jako druzí nejhůř. Neúspěch se ovšem očekával, žáci se na porozumění textu začínají soustřeďovat až ve vyšších ročnících. Nejhůř dopadli jená i ve čtvrtém ročníku. V celkovém poměru převládá počet špatných zodpovězených i vbec nezodpovězených otázek nad otázkami správnými. V případě této třídy se hypotéza 1. potvrdila. Zbýlé ročníky si s odpovídáním na otázky vedly velmi dobře. Nelze tedy obecně říci, že žáci 1. stupně ZTM neví, o čem to.
2. Hypotéza *š uitelé p i hodinách nepodporují tení s porozuměním.õ* Hypotéza 2. se nepotvrdila. Zpět sledovaných ročníků nepodporují tení s porozuměním vyučující ve dvou ročnících. Jde o první a čtvrtý ročník. Ve druhém, třetím a pátém ročníku se uitelé snaží rozvíjet tená skou gramotnost žáků tím, že při vyučování tení využívají metody, které přispívají k uvidomělému tení.
3. Hypotéza *š uitelé nevyužívají p i hodinách tení r zné inovativní metody.õ* U této hypotézy jsem si chtěla ověřit, zda uitelé využívají i jiné metody než je odpovídání na otázky z textu a převyprávění obsahu teného. V publikacích a internetových stránkách zabývajících se tená skou gramotností jsou vyznačeny r zné inovativní metody, které rozvíjí uvidomělé tení žáka. Vlastní výzkum ukázal, že vyučující se drží spíše klasických metod. Uitelé, kteří pracují s textem, využívají nejvíce již zmínované metody, a to odpovídání na otázky a interpretaci textu. Hypotéza 3. se potvrdila.
4. Hypotéza *š žáci, kte í p i hodinách tení pracují dále s textem, jsou na lepší úrovni tení s porozuměním.õ* Tato hypotéza úzce souvisí s hypotézou 2. Ročníky, ve kterých vyučující nevyžívají v hodinách tení vhodné metody, jsou na hůřší úrovni tená ské gramotnosti. Na lepší úrovni uvidomělého tení jsou naopak žáci, se kterými uitel v hodinách tení dále pracuje (2. a 3. ročník). Tato hypotéza se potvrdila.

5. Hypotéza *š u uv dom lého tení nezáleží na tom, jaký je flák tená .ō* Pro danou hypotézu jsou smírodatné výsledky dílič poměr správných a špatných odpovědí u podprůměrných tená. Mnohdy jsou výsledky u podprůměrných tená lepší než u tená výborných a průměrných. Odpovědi jednotlivých tená zobrazují tabulky A, v nichž můžeme srovnat správné odpovědi flák. Z výzkumu je zřejmé, že obsahu teného rozumí nejen výborní tená i. Hypotéza . 4 se potvrdila.
6. Hypotéza *š d ti nejsou zvyklé íst nadpisyō*. Tato hypotéza mohla být potvrzena na základě sedmé otázky ve čtvrtém ročníku. Na otázku odpověděla polovina flák. Z tohoto výsledku není možno hypotézu potvrdit. Zda d títou nadpisy, jsem mohla upozorovat také při výzkumu v prvním a druhém ročníku, kdy d títí etly hlasitým tením. V tina tená začala íst text bez píetní nadpisu. Nadpis píetli až po mém upozornění. Hypotéza . 5 se také potvrdila.

Použitá literatura

A. Odborná literatura

1. GEJGUTOVÁ, I. Mimo ústřední úloha a cíle literární výchovy na základní škole. Ostrava: Univerzita Ostrava, 2011. 142 s. ISBN 978-80-7464-013-1.
2. CHALOUPKA, O. Rozvoj dětského čtenářství. Praha: Albatros, 1982. 572 s. ISBN nemá.
3. CHALOUPKA, O., NEZKUSIL, V. Vybrané kapitoly z teorie dětské literatury II. Praha: Albatros, 1976. 128 s. ISBN není.
4. KALHOUS, Z., OBST, O. Didaktika sekundární školy. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003. 186 s. 80-244-0599-7.
5. KELBLOVÁ, L. a kol. Čtenářství v mezinárodním srovnání. Praha: ÚIV, 2006. 148 s. ISBN 80-211-0524-0.
6. KRAMPLOVÁ, I. Netradiční úlohy aneb téma s porozuměním. Praha: ÚIV, 2002. 143 s. ISBN 80-211-0416-3.
7. KRAMPLOVÁ, I., POTUŠNÍKOVÁ, E. Jak (se) učí číst. Praha: ÚIV, 2005. 95 s. ISBN 80-211-0486-4.
8. KIVÁNEK, Z., WILDOVÁ, R. a kol. Didaktika prvopísmičného čtení a psaní. Praha: UK a PF, 1988. 142 s. ISBN 80-86039-55-2.
9. LEBERDUCHOVÁ, L. Dítě a kniha o čtenářství jedenáctiletých. Plzeň: Alenka, s. r. o., 2004. 179 s. ISBN 90-86898-01-6.
10. LENGMEIER, J., KREJČÍKOVÁ, D. Vývojová psychologie. Praha: Grada Publishing, 1998. 343 s. ISBN 80-7169-195-X.
11. MAREŠ, J., WALTEROVÁ, E., PRŮCHA, J. Pedagogický slovník. Praha: Portál, 1998. 328 s. ISBN 80-7178-252-1.
12. MERTIN, V., ŠÍKOVÁ, M., LINC, V., PÍŠLOVÁ, S. Metodická příručka k využití českého jazyka a literatury v 1. ročníku ZŠ. Praha: Fortuna, 1995. 64 s. ISBN 80-7168-230-6.

13. Metodický portál www.rvp.cz. Praha: VÚP, 2008. 96 s. ISBN 978-80-87000-18-2.
14. PALE KOVÁ, J., TOMÁŠEK, V., BASL, J. Umíme je číst? Praha: ÚIV, 2010. 51 s. ISBN 978-80-211-0608-6.
15. POTUŠNÍKOVÁ, E. Koncepce mezinárodního výzkumu čtenářské gramotnosti PIRLS 2011. Praha: ÚIV, 2010. 101 s. ISBN 978-80-211-0607-9.
16. RABUŠCOVÁ, M. Gramotnost: staré téma v novém pohledu. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 199 s. ISBN 80-210-2858-0.
17. STRAKOVÁ, J. a kol. V domosti a dovednosti pro život. Praha: ÚIV, 2002. 111 s. ISBN 80-211-0411-2.
18. STRAKOVÁ, J., TOMÁŠEK, V. Mezinárodní studie čtenářské gramotnosti a její realizace v České Republice. Praha: ÚIV, 1995. 73 s. ISBN není.
19. SVOBODOVÁ, R. Čtenářská gramotnost z lingvistického hlediska. Ostrava: Univerzita Ostrava, 2008. 200 s. ISBN 978-80-7368-653-6.
20. TOMAN, J. Didaktika čtení a primární literární výchovy. České Budějovice: Pedagogická fakulta, 2007. 116 s. ISBN 978-80-7394-038-6.
21. TOMAN, J. Vybrané kapitoly z didaktiky čtení a literární výchovy I. České Budějovice: Pedagogická fakulta, 1990. 65 s. ISBN 70-40-019-6.
22. TRÁVNÍČEK, J. Čtení? Brno: Host, 2008. 207 s. ISBN 978-80-7294-270-1.
23. Výsledky českých žáků v mezinárodních výzkumech 1995 a 2000. Praha: ÚIV, 2002. 59 s. ISBN 80-211-0415-5.
24. WILDOVÁ, R. Rozvíjení po čtenářské gramotnosti. Praha: UK a PF, 2005. 213 s. ISBN 80-7290-228-8.

B. Zdroje textů v testových souborech

1. FIŠÁČEK, J., ZMATLÍKOVÁ, H. Slabikář. Praha: Alter, 2004. 125 s. ISBN 80-7245-063-8.
2. ŠÍHA, B. Honzíkova cesta. Praha: Axióma, 1992. 77 s. ISBN 80-900813-5-5-X.

3. FONTAINE, J. Bajky. í any: Junior, 2008. 115 s. ISBN 978-80-7267-341-4.
4. SIROVÁTKA, O. Brunclík a lev: eské pov sti pro malé d ti. Praha: eskoslovenský spisovatel s. r. o., 2011. 85 s. ISBN 978-80-87391-73-0.
5. POLÁ EK, K. Bylo nás p t. Praha: Albatros, 2000. 188 s. ISBN 80-0000858-0.

C. Internetové zdroje

1. <http://www.csicr.cz> [online]. [cit. 2012-03-14] eská –kolní inspekce R. Dostupné z WWW: <http://www.csicr.cz/cz/85256-ctenarska-gramotnost-jako-vzdelavaci-cil-pro-kazdeho-zaka>
2. <http://www.nase-rec.ujc.cas.cz> [online]. [cit. 2012-03-29] Na-e e . Dostupné z WWW: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=2030>

Seznam příloh

Příloha . 1 o úryvek pro 1. ročník

Příloha . 2 o úryvek pro 2. ročník

Příloha . 3 o úryvek pro 3. ročník

Příloha . 4 o úryvek pro 4. ročník

Příloha . 5 o úryvek pro 5. ročník

Příloha . 6 o 3. ročník - testová ukázka tená e A

Příloha . 7 o 3. ročník o testová ukázka tená e D

Příloha . 8 o 3. ročník o testová ukázka tená e I

Příloha . 9 o 4. ročník o testová ukázka tená e B

Příloha . 10 o 4. ročník o testová ukázka tená e E

Příloha . 11 o 4. ročník o testová ukázka tená e H

Příloha . 12 o 5. ročník o testová ukázka tená e C

Příloha . 13 o 5. ročník o testová ukázka tená e F

Příloha . 14 o 5. ročník o testová ukázka tená e J

Příloha . 15 o CD příloha o 1. ročník

Příloha . 16 o CD příloha o 2. ročník

Nová spolužačka

Paní učitelka přivedla do třídy černovlasou holku.

„Děti, to je vaše nová spolužačka. Jmenuje se Liu.

Její rodiče k nám přijeli z Číny.

Doufám, že budete kamarádi.“

A pak nám paní učitelka vyprávěla o Číně.

Čína je moc a moc daleko. Žije tam miliarda lidí.

„To je stokrát víc než u nás,“ řekla paní učitelka.

„A teď nám, Liu, pověz něco o sobě. Máš bratra? Sestru?“

„Já mám dvě bratry,“ řekla Liu. „Oni ještě malí.“

„Jé, ona neumí česky!“ zasmál se Vojta.

„Však ona se to brzy naučí, vid', Liu,“ řekla paní učitelka.

„A nesměj se jí. Ona se ti také nesměje, že neumíš čínsky.

Liu, řekni nám něco čínsky. Ať všichni slyší, že umíš.“

Liu zazpívala čínskou písničku.

Znělo to jako ptačí štěbetání.

Zatleskali jsme a ona pípala: „Děkuji vám.“

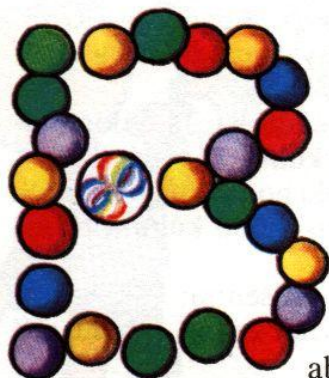
Liu má šikmé oči. Ale jinak je jako my.

A ty šikmé oči jí docela sluší.

Liu zazpívala písničku.

Na cestě s obědem

Babička poslala Honzíka pro oběd do kuchyně. Dala mu do tašky hrnek na polévku a veliký talíř na lívance. Nakázala mu, aby se nikde nezdržoval a nesl oběd rovnou domů.

Honzík tedy šel. Ve vrátkách se k němu přidal Punťa, a tak šli dva.

U okénka se Honzík postavil do řady za ostatní lidi a nic mu nevadilo, že ho není skoro ani vidět. Punťa zatím čekal u dveří.

„Dnes tři obědy,“ řekl Honzík, když se dostal před okénko. Zároveň zdvihl do výše tašku s nádobím.

Něčí ruka vzala tašku a za chvíli se objevil v okénku červený ženský obličej. Na Honzíka se zeširoka usmál:

„To jsi ty, Honzíku?“

„To jsem já,“ odpověděl vážně Honzík.

„Co dělá dědeček?“

„Spravuje plot.“

„A babička?“

„Uklízí. Zítra přijede maminka a babička drhne podlahu.“

„Proto jdeš do kuchyně sám. To ti musím zase při-

Holubička a mravenec

Byl horký letní den. Slunce stálo vysoko na nebi. Vedro zmožilo i holubici, a tak se zaletěla napít z potůčku. Nabrala vodu do zobáčku, zaklonila hlavu a chladivý doušek vklouzl do krku. Když se sklonila pro další doušek, všimla si, že ve vodě zoufale bojuje o život mravenec.

Ze všech sil se snažil dostat na břeh, ale marně. Proud ho unášel a vypadalo to, že už je s ním amen. Holubička se nad ním ale slitovala, vzala do zobáčku dlouhé stéblo trávy, položila ho na vodu a mravenčeka v poslední chvíli zachránila. Právě v tu chvíli šel kolem potoka tulák. Bos se brouzдал po břehu. Zahlédl holubici a řekl si, že by se mu hodila na polévku. Jak se tak chystá, že holubičku, ten symbol lásky, připraví o život, mravenec ho kousl do bosé nohy. Tulák se ohnal, zanadával, a frrr! Holubička stihla uletět! A tulák? Nejspíš byl o hladu.

O zlatém kvítku

Kdyysi – to už je dávno – se u nás těžilo dost zlata a stříbra. Jednou šel krejčovský tovaryš, jak to za starých časů bylo zvykem, vandrem z Třebíče do Telče a ještě někam dál. Po cestě odpocíval, a než se vydal na další cestu, utrl si na palouce pěkný žlutý kvítek a zastrčil si ho za klobouk.

Do Telče přišel až navečer, zamířil rovnou do hospody na náměstí a dal si přinést džbáněk. Po dlouhé cestě v tom parnu měl žízeň jako trám. U stolu s ním seděl pán, nějaký místní člověk. Pořád se díval na klobouk, co měl tovaryš před sebou na stole. Nakonec povídá:

„Příteli, povězte mi, odkud máte ten kvítek za kloboukem?“

„Utrhl jsem jej cestou od Třebíče. Byla jich tam plná louka. Proč se ptáte?“

... „Víte, mně se zdá, že ten květ je zlatý.“

Prohlíželi ho, a opravdu, vyhlížel, jako by byl ze zlatého kovu.

Hned druhý den ráno šli spolu ke zlatníkovi:

„Jak by ne, to je ryzí zlato!“

Ještě ten den se vrátili na místo, kde tovaryš kvítek našel. Dali půdu zkoumat a ukázalo se, že v zemi leží zlaté žíly. Prý je v nich ryzího zlata, že by se za něj dala postavit celá Telč.

A tak v těch místech vznikly doly na zlato a založili tam vesnici. Podnes se jmenuje Zlaté Hory – anebo jenom Hory.

BYLO NÁS PĚT

My, kteří spolu mluvíme, chodíme se koupat do Kalhoty nebo ke Klobouku. Cizinci se táží, odkud tato jména svůj původ vzala? Odpovídám, že tato jména pocházejí od paměti. Poněvadž všichni hoši, co se chtějí koupat, musejí se nejdříve svléknout donaha a pak v náručí si přenést všechny šaty na druhou stranu. Poněvadž tam je vysoký břeh a není tolik kopřiv a všelijakého roští jako na první straně.

Před dávnými lety se přihodilo, že jeden kluk při přenášení upustil kalhoty. On o tom nevěděl a kalhoty mu uplavaly. On se nazýval Rudla Venclík. Dneska už je veliký chasník, vyučil se nožičství a prodává kudly o jarmarku. Pročež to místo se nazývá U Kalhot.

Zrovna to samé se stalo Honzovi Pivcovému, ale na jiném místě. Tomu při přenášení šatů uplavala klobouk. Honza Pivců jest už ženatý, má výrobu sodovky a prodává karbid. Pročež to místo se nazývá U Klobouku.

Kalhoty se nám nelíbí. Jsou u kruhové cihelny a je tam málo slunce. A je tam plno bahna, když se do toho šlápneme, tak jdou bublinky. Když jsem tam jednou plaval, tak mne něco zatahalo za nohu. Tonda Bejval pravil, možná že to byl vodník, protože se tam vyskytuje. Já si též myslím, že by to mohl být vodník, protože mne to zatahalo studenou, slizkou rukou. Taký jsou u Kalhot pihauky, které cucají krev.

Proto my raději chodíme ke Klobouku, zde je plno slunce, voda je čistá a nejsou tam pihauky, které cucají krev.

U Klobouku je krásně. Jsou tam vrbičky a na nich rostou věšáky, co na nich věšíme šatstvo. Kdo má plavky, ten si oblékne plavky, já mám taky plavky, červeně a bíle štráfkované.

Nad vodou poletují šidla, která mají křídla jako z modrého plechu. Také jsou tam vážky, které nikdy nechytí, protože létají rychle jako blesk. A pod břehem rostou lo-

BYLO NÁS PĚT

puchové listy, které si dáváme na hlavu jako čepici, abysme nedostali sluneční úžeh. Chyba jest, že kolem dokola je les, kde ostávají zloději. Dovníř lesa se neodvážá leda hajný, který jest ozbrojen puškou a každého zloděje zastřelí a spoutaného přivede na úřad, aby už nekradl.

Kdo má plavky, ten si oblékne plavky. Zilvar z chudobince nemá plavky, pročež se koupá jenom tak. Ale s jásosem se vrháme do vody.

Tak isme se tuhle šli koupat ke Klobouku, byli jsme

Holubice a mravenec

V

- 1) Mohl(a) bys popsat, jaký byl den? Pršelo, sněžilo či svítilo slunko? *byl lední den,
svítilo slunko*
- 2) Co donutilo holubici k tomu, aby se letěla napít do potůčku? *bylo parno,
měla žízeň*
- 3) Čeho si holubice ve vodě všimla? *hopičiho se mravence*
- 4) Udělala holubice nějaký dobrý skutek? Jestli ano, jaký? *dala stébla do vody
aby mraveneček se
nemoknil*
- 5) Kdo šel poté kolem potoka a jaká myšlenka mu proběhla v hlavě, když holubici uviděl? *šulák, chtěl si s holubicí udělat polevou*
- 6) Jak se zachoval mravenec? *štkl ho do nohy*
- 7) Co z této bajky plyne? *meňší mŕše pomoch druhému který je
větší.
když někomu pomůžeme tak nám
to také oplakí.*

P

Holubice a mravenec

- 1) Mohl(a) bys popsat, jaký byl den? Pršelo, sněžilo či svítilo slunko?

byl horký den.

- 2) Co donutilo holubici k tomu, aby se letěla napít do potůčku?

horko.

- 3) Čeho si holubice ve vodě všimla?

mravence.

- 4) Udělala holubice nějaký dobrý skutek? Jestli ano, jaký?

zachránila mravence.

- 5) Kdo šel poté kolem potoka, a jaká myšlenka mu proběhla v hlavě, když holubici uviděl?

1. Dušák, že se jí dá do políčky.

- 6) Jak se zachoval mravenec?

houkl ho do nohy

- 7) Co z této bajky plyne?

v malém se skrývá síla

H

Holubice a mravenec

- 1) Mohl(a) bys popsat, jaký byl den? Pršelo, sněžilo či svítlo slunko? *sví svítí*
- 2) Co donutilo holubici k tomu, aby se letěla napít do potůčku? *Byla houka*
- 3) Čeho si holubice ve vodě všimla? *mravence*
- 4) Udělala holubice nějaký dobrý skutek? Jestli ano, jaký? *Zachránila mravence*
- 5) Kdo šel poté kolem potoka a jaká myšlenka mu proběhla v hlavě, když holubici uviděl?
Bezdomovec, ulovit holubici
- 6) Jak se zachoval mravenec? *Zachránil holubici*
- 7) Co z této bajky plyne? *Nemáme si začínat na mlači*

8) Jakým literárním žánrem je příběh (pohádka, pověst, bajka, povídka....)? Je to pohádka.

9) Co znamená, že si tovaryš nechal přinést džbánek? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

10) Co znamená, že v zemi byly zlaté žíly? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

Byly tam zlaté kořeny.

P

Otázky k textu

Odpovědi vypisuj celými větami

- 1) Odkud kam šel krejčovský tovaryš?
- 2) Kam zamířil ihned po tom, co přišel do Telče?
DO HOSPODY.
- 3) Čeho si všiml pán, sedící s tovaryšem u stolu?
ŽE MÁ ZLATÝ KVĚT ZA KLOBOUKEM.
- 4) Kde tovaryš kvítek našel? O čem pochybovali?
NA PALOUKV.
ŽE JE ZLATÝ.
- 5) Kam šli pak a k čemu dospěli?
ŽE JE TEN KVĚTEK Z RYZÍHO ZLATA.
ŠLI KE KOVÁŘI.
- 6) Jaký název má vesnice, kde se našlo zlato?
MYSLÍM ŽE ASI TELČ.
- 7) Jaký nadpis má příběh, který si četl?
O ZLATÉM TOVARYŠOVI

8) Jakým literárním žánrem je příběh (pohádka, pověst, bajka, povídka....)?
MYSLÍM ŽE NĚJAKÁ POVÍDKA.

9) Co znamená, že si tovaryš nechal přinést džbánek? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

10) Co znamená, že v zemi byly zlaté žíly? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

BYLY TAM NĚJAKÉ POKLADY.
NEBO ŽE BYLI BOHÁTÍ.

(H)

Otázky k textu

Odpovědi vypisuj celými větami

1) Odkud kam šel krejčovský tovaryš?

NALOUKU

2) Kam zamířil ihned po tom, co přišel do Telče?

PROHLÍDLI TO

3) Čeho si všiml pán, sedící s tovaryšem u stolu?

ŠETEN K VÍTEK
MÁ ZLATÝ ŽÍLI

4) Kde tovaryš kvítek našel? O čem pochybovali?

NAŠEL HO NALOUCE

5) Kam šli pak a k čemu dospěli?

ŠLI DO BARÁKU

6) Jaký název má vesnice, kde se našlo zlato?

TELČ

7) Jaký nadpis má příběh, který si četl?

O ZLATÉM KVÍTKU

- 8) Jakým literárním žánrem je příběh (pohádka, pověst, bajka, povídka....)?

DOMÁ DRA

- 9) Co znamená, že si tovaryš nechal přinést džbánek? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

~~ZLATO~~

VE ŽBANKU MEL
ZLATO

- 10) Co znamená, že v zemi byly zlaté žíly? (Jak tomuto obratu rozumíš?)

ZLATO

Otázky k textu z knihy Bylo nás pět -- Odpovědi vypiš celou větu. U odpovědí, kde máš na výběr ze tří možností, správnou možnost zakroužkuj.

1) Jak dostaly rybníky své názvy?

U Kalhot. ~~U~~ U Klobouku - chlapec sdrasil klobouk
Chlapec upustil kalhoty

2) Proč se chlapcům nelíbí u Kalhot?

Jelikož je tam bahno, nesvědčí tam moc sluníčka, ...

3) Co se chlapcům líbí u rybníka Klobouk?

Je tam sluníčko, roste tam strany, květiny,
není tam bahno.

4) Nad vodou poletují

- a) Vážky a vosy
- b) Vážky a šídla
- c) Šídla a vosy

5) Proč se chlapci neodvážejí chodit do lesa?

- a) Žádný les okolo rybníka není
- b) V lese se schovávají zloději
- c) Chlapci se bojí divoké zvěře

6) Vysvětli pojem „chasník“.

Chasník je člověk, který žije skromně.

7) Co si představíš pod slovem „jarmark“?

Jarmark jsou lidové slavnosti. Při kterých se
lidi radují, chodí na hry, ...

→

- 8) Vyhovuje Ti jazyk, kterým je kniha psaná? Uveď z jakého důvodu Ti vyhovuje či nevyhovuje?

Vyhovuje mi jazyk ve, kterém je kniha psaná.
Vyhovuje mi jelikož jsem čítala ~~to~~ podobné knihy.

- 9) V knize jsou obsaženy výrazy, které se již dnes nepoužívají. Víš, jakou češtinou (jazykem) je kniha napsaná? Zapamatoval sis nějaké výrazy? Vypiš je.

~~Je to...~~

Jsou tam výrazy, které se dnes nepoužívají,
protože lidé v té době mluvili více spisovně
než my. ~~...~~

Otázky k textu z knihy Bylo nás pět -- Odpovědi vypiš celou větou. U odpovědí, kde máš na výběr ze tří možností, správnou možnost zakroužkuj.

1) Jak dostaly rybníky své názvy?

u kalhot a u klobouku

2) Proč se chlapcům nelíbí u Kalhot?

*protože je tam bahno a když se do něj slápnou
vycházejí z něj bublinky*

3) Co se chlapcům líbí u rybníka Klobouk?

nebylo tam tolik poprův a bahna

4) Nad vodou poletují

- a) Vážky a vosy
- b) Vážky a šídla
- c) Šídla a vosy

5) Proč se chlapci neodvážejí chodit do lesa?

- a) Žádný les okolo rybníka není
- b) V lese se schovávají zloději
- c) Chlapci se bojí divoké zvěře

6) Vysvětli pojem „chasník“.

ten kdo chová prasata

7) Co si představíš pod slovem „jarnark“?

- 8) Vyhovuje Ti jazyk, kterým je kniha psaná? Uveď z jakého důvodu Ti vyhovuje
či nevhovuje?

vyhovuje mi proto že mi rozumím

- 9) V knize jsou obsaženy výrazy, které se již dnes nepoužívají. Víš, jakou
češtinou (jazykem) je kniha napsaná? Zapamatoval sis nějaké výrazy? Vypiš je.

*je to psané staročestinou nošak,
jestliže*

Otázky k textu z knihy Bylo nás pět -- Odpovědi vypiš celou větou. U odpovědí, kde máš na výběr ze tří možností, správnou možnost zakroužkuj.

1) Jak dostaly rybníky své názvy?

Když se kluci hořeli přepalovali své věci a upustili kalhoty, klobouk.

2) Proč se chlapcům nelíbí u Kalhot?

Byl to vodník.
Nebylo tam slunce.

3) Co se chlapcům líbí u rybníka Klobouk?

Váčky a šídla.

4) Nad vodou poletují

- A) Váčky a vosy
 B) Váčky a šídla
 C) Šídla a vosy

5) Proč se chlapci neodvážejí chodit do lesa?

- A) Žádný les okolo rybníka není
 B) V lese se schovávají zloději
 C) Chlapci se bojí divoké zvěře

6) Vysvětli pojem „chasník“

Chasník je chlap.

7) Co si představíš pod slovem „jarnark“?

Velký vrk.

→

8) Vyhovuje Ti jazyk, kterým je kniha psaná? Uveď z jakého důvodu Ti vyhovuje či nevhovuje?

je mi to jedno

9) V knize jsou obsaženy výrazy, které se již dnes nepoužívají. Víš, jakou češtinou (jazykem) je kniha napsaná? Zapamatoval sis nějaké výrazy? Vypiš je.

česky

→